

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Denis Novak

**VLOGA IN MOČ PODMLADKOV SLOVENSКИH
POLITIČNIH STRANK V SLOVENSКEM
POLITIČNEM PROSTORU**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2005

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Denis Novak

Mentor: doc. dr. Milan Balažič

Somentor: izr. prof. dr. Drago Zajc

**VLOGA IN MOČ PODMLADKOV SLOVENSКИH
POLITIČNIH STRANK V SLOVENSKEM
POLITIČNEM PROSTORU**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2005

P O S V E T I L O

**Diplomsko nalogo posvečam svoji materi,
ker je bila vedno na moji strani, ker je bila vedno tam, kjer sem jo potreboval,
ker me je vodila k cilju.**

**To diplomsko delo je hkrati spomin na pokojnega starega očeta Janeza
Novaka, ki je bil silno ponosen ob mojih prvih študentskih korakih in ki bi bil
neizmerno srečen in ponosen zdaj, ko v njegov spomin posvečam te vrstice.
Hvala tudi vsem v družini, ki so mi pomagali in me imeli radi in prijateljem, ki
so me spodbujali .**

**Prav tako pa bi se posebno rad zahvalil svojemu mentorju, doc.dr. Milanu
Balažicu, za njegovo usmerjanje in pomoč pri izdelavi diplomske naloge ter
somentorju prof.dr. Dragu Zajcu za njegovo pomoč.**

KAZALO

1. SPLOŠNI UVOD	7
2. METODOLOGIJA DIPLOMSKE NALOGE IN NAČRT	11
2.1. METODOLOŠKI NAČRT IN OPREDELITEV DELOVNIH HIPOTEZ	14
3. TEORETSKI DEL NALOGE – OPREDELITEV KLJUČNIH POJMOV	15
3.1. PRVI DEL TEORETSKEGA DELA: OPREDELITEV TEORETSKIH POJMOV, NAVEZANIH NA POLITIKO-ŠIRŠI POGLED	15
3.1.2. OPREDELITEV POJMA INTERESNE SKUPINE	18
3.1.3. OPREDELITEV POJMA POLITIČNA SOCIALIZACIJA	20
3.1.4. OPREDELITEV POJMA POLITIČNA KULTURA	21
3.1.5. OPREDELITEV POJMA POLITIČNE ORIENTACIJE	23
3.1.6. OPREDELITEV POJMA INTERES ZA POLITIKO	24
3.1.7. OPREDELITEV POJMA POLITIČNO KOMUNICIRANJE	24
3.2. DRUGI DEL TEORETSKEGA DELA: OPREDELITEV MLADINE IN RELEVANTNIH POJMOV	25
3.2.1. OPREDELITEV POJMA MLADINA	25
3.2.2. OPREDELITEV POJMA MLADINSKA KULTURA	28
3.2.3. POLITIČNO KOMUNICIRANJE MLADINE	29
3.3.6. MLADINA V SLOVENIJI	32
3.4. ČETRTE DEL TEORETSKEGA DELA: OPREDELITEV POJMA PODMLADEK STRANKE	35
3.4.1. OPREDELITEV POJMA PODMLADEK POLITIČNE STRANKE	35
4. PREDSTAVITEV PODMLADKOV SLOVENSКИH POLITIČNIH STRANK	37
4.1. MLD – Mlada liberalna demokracija	37
4.2. MLADI FORUM SD	38
4.3. SDM - Socialdemokratska mladina	39
5. SEKUNDARNI DEL DIPLOMSKE NALOGE: PREDSTAVITEV REZULTATOV RAZISKAVE SLOVENSKEGA JAVNEGA MNENJA	40
5.1. Rezultati analize in interpretacije podatkov	41
5.2. UGOTOVITVE PRIDOBLENE IZ ANALIZE PODATKOV	49
6. PODATKI PRIDOBLENI IZ STRUKTURIRANEGA INTERVJUJA	50
6.1. ANALIZA INTERVJUJEV PODMLADKOV STRANK	50
6.2. ANALIZA INTERVJUJEV MATIČNIH STRANK	52

6.3. POVZETEK IN ANALIZA INTERVJUJA STRANK IN PODMLADKOV.....	55
7. TESTIRANJE HIPOTEZ IN ZAKLJUČEK.....	56
8. VIRI, LITERATURA.....	61
9. PRILOGE	63

SEZNAM KRATIC:

LDS – LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

SDS – SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA

SD – STRANKA SOCIAL DEMOKRATOV

NSI – STRANKA NOVA SLOVENIJA

ZSMS – ZVEZA SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE

ZSMJ – ZVEZA SOCIALISTIČNE MLADINE JUGOSLAVIJE

SLS – SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA

MLD – MLADA LIBERALNA DEMOKRACIJA (podmladek LDS)

SDM – SLOVENSKA DEMOKRATSKA MLADINA (podmladek SDS)

NOVA GENERACIJA – PODMLADEK SLS

MSI – MLADA SLOVENIJA (podmladek NSI)

MLADI FORUM SD – MLADI FORUM SOCIALNIH DEMOKRATOV (podmladek SD)

SJM – SLOVENSKO JAVNO MNENJE

NDG – NOVA DRUŽBENA GIBANJA

SEZNAM TABEL, SKIC IN GRAFOV:

Skica 1.1.: Nastanek strank v parlamentu po Duvergerju - interni nastanek

Skica 1.2.: Zunajparlamentarno nastale stranke po Duvergerju – eksterni nastanek

Tabela 1: Glavne značilnosti strank po Katz, Mair-ju in Calise-ju

Tabela 2: Anketiranci rekodirani v tri starostne skupine

Tabela 3: Pomembnost prostega časa

Tabela 4: Starostna struktura anketirancev

Tabela 5: Prikaz interesov za določena področja

Tabela 6: Anketiranci rekodirani v tri starostne razrede

Tabela 7: Članstvo v političnih strankah

Tabela 8: Stopnja zanimanja anketirancev za politiko

Tabela 9: Pomembnost politike

Tabela 10: Zaupanje anketirancev v institucije: politične stranke

Tabela 11: Mnenje anketirancev o zastopanju interesov prebivalstva v Državnem zboru RS

Graf 1: Prikaz anketirancev rekodiranih v starostne razrede

Graf 2: Pomembnost prostega časa

Graf 3: Zanimanje za politiko glede na starost

Graf 4: Anketiranci rekodirani v tri starostne razrede

Graf 5: Ali ste član politične stranke

Graf 6: Stopnja zanimanja anketirancev za politiko

Graf 7: Pomembnost politike

Graf 8: Zaupanje anketirancev v institucije: politične stranke

Graf 9: Mnenje anketirancev o zastopanju interesov prebivalstva v Državnem zboru RS

1. SPLOŠNI UVOD

»NA MLADIH SVET STOJI...« to ljudsko reklo, ki ima trdno biološko, zgodovinsko in izkustveno ozadje in je staro, kot je staro človeštvo, se mi je nehote porodilo v mislih, ko sem izbiral temo moje diplomske naloge in ob tem razmišljal tudi o svojem bodočem življenju, o dnevih in letih, ki so pred mano, o prihodnosti, ki je postavljena pred mene v obliki in vsebini, ki so jo na nekih osnovah postavljali neki ljudje, neka družba in politika in postavili temelj tudi moje sedanjosti. In gotovo tudi prihodnosti.

In ob izdelavi diplomskega dela se mi zdi vredno navesti še eno ljudsko misel:

POBUDE MLADIH SO VREDNE TOLIKO KOT IZKUŠNJE STARIH.

V začetku bi rad navedel le nekaj znanih rekov, ki so v časih komunizma, predvsem v povojnem obdobju¹ bili vsakdanji in s strani Partije vpeljani v sistem družbe.

»Narodi koji imaju takvu omladinu ne treba da se boje za svoju budućnost. Pred vama stoje, razumije se, još veliki i teški zadaci. Mi ih ne skrivamo. Mi nismo nikada obmanjivali i potcenjivali sve te teškoće. Mnogo je bolje biti svjestan teškoća i spremiti se da ih savladaš!

Omladini Jugoslavije su data prava u tome Ustavu. Drukčije i ne može ni da bude, jer je omladina ona koja treba da gradi bolju i srećniju budućnost svih naših naroda²« (Jasnič, Troha, 1972: 116)

... ali, moram odmah da vam kažem da ja nisam došao ovamo da vam svojim riječima možda ulivam novu snagu, novo oduševljenje za rad, da vas podstrekavam na rad. To vam nije potrebno. Vi ste pokazali svojim dosadašnjim radom da imate i te kako mnogo oduševljenja za rad. Vi ste pokazali u svom radu neizmjernu upornost, samopožrtvovanje, spremnost za ulaganje maksimalnih napora da bi se izvršili zadaci koje je ovdje na sebe uzela omladina, kao i još mnogi drugi koji će biti stavljeni pred vas...³« (Jasnič, Troha, 1972: 116)

---

¹ Obdobje, v katerem je bila med ljudmi prisotna velika želja po izgraditvi nove države

² Titov govor na 3. kongresu NOJ v Zagrebu, 11. svibanj 1945

³ Iz Titovega govora graditeljem mladinske proge Brčko-Banoviči, I.1948 v Rapatnici

Navedel sem samo nekaj stavkov iz Titovih govorov, ki so se mi zdeli primerni, da jih okarakteriziram kot tipične titoidovske⁴ govore, ki so jih množice, predvsem so bili to mladinci in mladinke, mladi komunisti, »sprejemali«⁵.

Zanimivo je, kako je Partija oziroma ZKJ s temi reki posegala v mladino in jih skušala pridobiti na njihovo stran. S tem namenom je bila tudi ustanovljena s strani Partije oziroma ZKS ZSMS⁶, ki je v svojih vrstah združevala večino slovenskih fantov in deklet, delavcev, študentov, izobražencev, mladincev in mladink od 14. do 27. leta starosti. To je bila organizacija z močnim in velikim vplivom na vsakodnevno življenje ter je delovala pod okriljem ZKS⁷.

Če je še mladino, združeno v organizaciji ZSMS pred obdobjem 80. let, povsem obvladovala, usmerjala in nadzirala partija, ki je tudi sicer obvladovala celotno politično sceno in življenje, je slovenska mladina v začetku 80. let začela pot, ki je peljala k drugemu cilju, demokraciji in pluralizmu. Iz podrejene politične organizacije (ZSMS je v povojnem obdobju bila samo transmisija KP in je s tem namenom bila tudi ustanovljena) se je spreminjala v organizacijo, ki je kljubovala in oporekala matici, torej partiji.

Deloma je njen prelom z oblastjo nakazoval že novomeški⁸ kongres, še močneje pa je ta prelom viden na kongresu v Krškem⁹, ki predstavlja poskus bolj ali manj samostojnega delovanja mladinske organizacije, čeprav še vedno pod ideološkim okriljem KP. Tako lahko trdimo, da je ZSMS v obdobju 80. let odigrala ključno vlogo pri uveljavljanju ideje civilne družbe in delovanju novih družbenih gibanj (sredi 80. let je uspela doseči visoko stopnjo avtonomnosti in je pod svoje okrilje sprejela nova družbena gibanja in podpirala druge civilnodružbene iniciative).

---

⁴ Titoidovske: izredno karizmatični govori, delani po stilu nastopanja Tita, namenjeni velikim množicam

⁵ Večina mladih jih je sprejemala, saj je Partija svojo moč hotela razširiti na celotno ljudstvo, tudi mlade. Hotela je usmerjati in oblikovati takratno generacijo pod močnim partijskim okriljem v človeka, v ljudi, ki so ga želeli ustvariti.

⁶ ZSMS: Zveza socialistične mladine Slovenije, republiška organizacija Zveze socialistične mladine Jugoslavije, ZSMS je bila v bistvu transmisija KP

⁷ ZKS: zveza komunistov Slovenije, republiška partijska organizacija

⁸ Na kongresu v Novem mestu je ZSMS opozarjala na krizno stanje v družbi in poskušala znotraj te krize vzpostaviti poseben položaj mladih. Kot prva politična organizacija je dejansko stanje označila kot družbeno krizo. Že na tem kongresu je ZSMS omogočila interesna oblike združevanja in s tem odprla vrata za kasnejša nova družbena gibanja.

⁹ Kongres v Krškem (1986) – ZSMS se razglasi za samostojno organizacijo civilne družbe in s tem da zatočišče in legitimnost drugim avtonomnim skupinam, pobudam in družbenim gibanjem – ZSMS je še vedno pod okrilje KP.

Zato trdim, da danes verjetno ni organizacije¹⁰, ki bi bila sposobna tolikšne množice združiti v eno samo stranko in s svojo močjo skušati spremeniti sistem in se boriti za boljši jutri.

Zaradi različnih političnih opredelitev so v samostojni Sloveniji nastali številni politični podmladki političnih strank, katerih cilji so povsem drugačni, kot so bili nekdanj pri ZSMS¹¹. To so podmladki, ki v svojih vrstah združujejo majhno število članov in zato je tudi njihova moč manjša kot nekoč moč ZSMS¹². Z ustanavljanjem toliko različnih podmladkov se je moč mladine, ki bi sicer lahko bila izjemno velika in pomembna, porazgubila med vsemi temi podmladki. A kljub temu menim, da vendarle imajo podmladki določen vpliv in določeno moč. Svoj vpliv lahko širijo preko matične stranke in preko poslanskih skupin matične stranke. Tako lahko posegajo v slovenski politični prostor.

Potrošniška družba ne pozna več solidarnosti, usmeritve podmladkov vodijo k drugemu cilju – pridobiti članstvo in politično podporo, torej volilno bazo za lastno promocijo stranke, pridobiti torej v prvi vrsti politično moč. Ni več skupnih ciljev, ki bi podmladke političnih strank združile v skupnih akcijah in v skupnih ciljih, kot je bilo to nekdanj. Ne le spremembe političnega sistema, tudi razvoj tehnologije v zadnjih letih je spremenil družbo in človeka. Materialnost in kapital in videnje življenja v tej luči sta popolnoma izrinila, izničila še ne tako dolgo nazaj spoštovane vrline, kot so bile solidarnost, humanitarnost, skupni interes za skupno dobro in podobno.

---

¹⁰ Vzrok temu je politični pluralizem.

¹¹ ZSMS – mišljeno za obdobje ZSMS po 80. letu.

¹² Navidezno je bila moč ZSMS velika, vendar je bila v samem začetku preveč odvisna od ZKS.

Namen moje diplomske naloge je preveriti in ugotoviti, kakšen vpliv in kakšno moč imajo današnji podmladki slovenskih političnih strank. Skušal bom tudi ugotoviti, preko katerih kanalov vplivanja lahko podmladki posegajo v slovenski politični prostor in kako na podmladke gledajo matične stranke. Osredotočil se bom na največje podmladke, in sicer na podmladek MLD¹³, Mladi Forum SD¹⁴ in SDM¹⁵. Navedene podmladke bom podrobneje analiziral, ker me zanima, če so zadnje parlamentarne volitve, ki so postavile na vlado prejšnjo opozicijo, vplivale tudi na položaj podmladkov. Predvsem me zanima, če sta podmladka MLD in Mladi Forum SD izgubila na moči in kako je sprememba oblasti vplivala na podmladek SDM.

.

---

¹³ MLD – Mlada liberalna demokracija; podmladek Liberalne demokracije Slovenije; ustanovljen leta 1991

¹⁴ Mladi forum SD – podmladek Socialnih demokratov; mladinska, politična in nevladna organizacija

¹⁵ SDM – Socialdemokratska mladina; podmladek Slovenske demokratske stranke; ustanovljena leta 1989

2. METODOLOGIJA DIPLOMSKE NALOGE IN NAČRT

Proučevanja podmladkov slovenskih političnih strank sem se lotil s kvantitativnim in kvalitativnim zbiranjem podatkov ter z obdelavo pridobljenih podatkov.

Zaradi lažjega razumevanja diplomske naloge in narave dela bo diplomska naloga razdeljena v pet delov:

1. del: *Splošni uvod*

V prvem delu je predstavljen zgodovinski pogled na mladino in njihovo politično udejstvovanje (pogledi in reki Josipa Broza Tita). V tem prvem delu pa so predstavljeni tudi razlogi za izbrano temo diplomske naloge.

2. del: *Metodološki načrt in opredelitev delovnih hipotez*

V drugem delu diplomske naloge je predstavljen metodološki načrt naloge. Ta del vsebuje tudi delovne hipoteze. Hipoteze so osnova za izvedbo diplomskega dela, hkrati pa določajo smer raziskovanja. Poleg hipotez bom v tem delu tudi razvil ustrezne parametre, na podlagi katerih bom na koncu testiral hipoteze.

3. del: *Teoretski del naloge – opredelitev ključnih pojmov*

Tretji del naloge bo temeljil predvsem na sekundarni analizi podatkov. Manjši del naloge pa bo temeljil tudi na obdelavi podatkov, pridobljenih iz raziskave Slovenskega javnega mnenja, opravljenega leta 2000, ki jo je izvajal Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, ki deluje v okviru Fakultete za družbene vede v Ljubljani.

Prav tako pa bom analiziral obstoječo literaturo, ki se navezuje na postavljeno temo diplomske naloge. Ta bo v osnovi vključevala knjige, članke, internetne vire ter ostale dostopne vire.

Za lažje razumevanje pa sem tretji del nadalje razdelil na tri dele:

- V prvem delu bom opredelil ključne pojme, ki so potrebni za razumevanje politike, političnih strank, podmladkov ter politične participacije.
- V drugem delu pa se bom osredotočil na mladino, teorijo o mladini, njihovo udejstvovanje v politiki...
- V tretjem delu bom definiral termin podmladek stranke

4. del: *Predstavitev podmladkov slovenskih političnih strank*

V tem delu bodo na kratko predstavljeni podmladki slovenskih političnih strank. V navedenem delu bo poudarek na študiji primerov podmladkov, kjer bom skušal preko primarne in sekundarne analize prikazati njihove značilnosti, njihovo politično udejstvovanje, sodelovanje s poslanskimi skupinami, organi matičnih stranke. V sklopu primarne analize bom uporabil tehniko strukturiranega intervjuja, ki mi bo pomagal pri sprejemanju ali zavračanju teoretskih osnov. Sekundarna analiza pa bo temeljila na analizi razpoložljive literature in dokumentov, ki se ukvarjajo s političnimi procesi, političnem udejstvanju, mladinskimi političnimi organizacijami.

5. del: *Sekundarni del diplomske naloge*

V tem delu bom s pomočjo podatkov, ki so bili zbrani v okviru raziskave Slovensko javno mnenje 2000/1¹⁶, skušal predstaviti pogled mladih na politiko. Podatke za analizo sem črpal iz Slovenskega javnega mnenja, nato pa sem s pomočjo SPSS programa poskušal ugotoviti povezanost med odvisnimi in neodvisnimi spremenljivkami.

Za lažjo obdelavo oz. analizo mojih izbranih spremenljivk sem uporabil statistični paket SPSS – Statistical Package for the Social Sciences, ki je sestavljen iz modulov za reševanje različnih nalog in tako torej namenjen statistični obdelavi podatkov z osebnim računalnikom.

---

¹⁶ Slovensko javno mnenje 2000 – raziskava, ki jo je izvajal Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij; potekala je aprila 2000 pod vodstvom Nika Toša.

6. del: Podatki pridobljeni iz strukturiranega intervjuja

V tem delu pa bom dejansko videl stanje na slovenskem političnem prostoru in vlogo podmladkov v njem. Te podatke, upam, da mi bo dal intervju, katerega bom opravil z vodstvi podmladkov in predstavniki strank. Predvsem pa me zanima moč in vpliv podmladkov ter njihovi kanali vplivanja in kako je sprememba oblasti vplivala na podmladke in njihovo moč. Predvsem me zanima, kako sta podmladka LDS in SD reagirala na to spremembo in če sta znala izkoristiti nastalo situacijo v matičnih strankah in koliko je s spremembo oblasti pridobil podmladek SDM.

7. del: Testiranje hipotez in zaključek

V zadnjem delu diplomske naloge bom združil vse zbrane podatke. Z zbranimi podatki, ki sem jih dobil s pomočjo primarne in sekundarne analize, bom postavljene hipoteze testiral. Po testiranju pa se bo pokazalo, če so se postavljene hipoteze potrdile ali pa ovrgle. Nato bo sledila sinteza vseh zbranih podatkov, zaključek in lastno mnenje predstavljenih rezultatov.

2.1. METODOLOŠKI NAČRT IN OPREDELITEV DELOVNIH HIPOTEZ

Namen diplomske naloge je preučiti in analizirati podmladke slovenskih političnih strank. Predvsem se bom osredotočil na:

- Položaj podmladkov v slovenskem političnem prostoru
- Moč in vpliv podmladkov
- Stanje na mladinski politični sceni po parlamentarnih volitvah 2004 (kako je sprememba oblasti vplivala na spremembe moči v mladinski politični sceni)
- Sodelovanje s poslanskimi skupinami

Predvsem me zanima, ali dejansko lahko mladi preko podmladkov političnih strank vplivajo na samo politiko, ki jo izvaja država in njihovi kanali vplivanja, ter kako so zadnje parlamentarne volitve vplivale na podmladke. Zanima me, ali sta podmladka LDS in SD izgubila na moči in vplivu po spremembi oblasti in kako je le ta vplivala na moč SDM. Posredno pa me zanima, če sta podmladka LDS in SD znala izkoristiti nastale krizne situacije v matičnih strankah.

Za lažjo izpeljavo diplomske naloge sem postavil naslednje hipoteze:

H₁: »Slovenska mladina ni politično apatična«

H₂: »Podmladek slovenske parlamentarne stranke ima prvine in deluje kot interesna skupina in ne kot stranka«

H₃: »Podmladki imajo precejšen vpliv v slovenskem političnem prostoru in lahko neposredno tudi vplivajo na sprejemanje zakonodaje, kar pomeni, da imajo podmladki moč«

3. TEORETSKI DEL NALOGE – OPREDELITEV KLJUČNIH POJMOV

Za lažje razumevanje pa sem tretji del nadalje razdelil na tri dele:

- V prvem delu bom opredelil ključne pojme, ki so potrebni za razumevanje politike, političnih strank, podmladkov ter politične participacije.
- V drugem delu pa se bom osredotočil na mladino, teoriji o mladini, njihovo udejstvovanje v politiki, zgodovino mladine in mladinskih političnih organizacijah pri nas.
- V tretjem delu bom definiral termin podmladek stranke.

3.1. PRVI DEL TEORETSKEGA DELA: OPREDELITEV TEORETSKIH POJMOV, NAVEZANIH NA POLITIKO-ŠIRŠI POGLED

3.1.1. OPREDELITEV POJMA POLITIČNA STRANKA

Politične stranke so razmeroma sodobne tvorbe. Zаметki strank so se oblikovali konec 18. stoletja v Franciji. Moderne stranke pa je opaziti šele sredi 19. stoletja v Evropi in Severni Ameriki.

Razvoj in nastanek strank pa je bil odvisen tudi od drugih dejavnikov (politični, ekonomski dejavniki). V nekaterih državah, predvsem gre tukaj za Evropo, je na uvajanje političnih strank vplivala tudi delitev Evrope na dve interesni sferi, sfero pod vplivom ZDA in sfero pod vplivom Sovjetske zveze – tako imenovana blokovska delitev.

La Palombara in Weiner (1966: 3) v svoji opredelitvi pojma stranka poudarjata, da je stranka tvorba modernih in modernizirajočih se političnih sistemov. Strankarska vladavina je velikokrat povezana s pričakovanji, da posamezniki naj ne bi sodelovali pri izvajanju oblasti zaradi dednega položaja, temveč zaradi svojih političnih veščin. Prav zaradi tega pa so stranke velikokrat tudi sinonim za moderno politiko in moderno družbo.

V politologiji težko najdemo enotno opredelitev pojma politične stranke¹⁷, saj so definicije zgodovinsko in kulturno pogojene. V začetku so enačili stranke z organiziranim mnenjem oziroma z določeno skupino mož, ki si skupaj prizadevajo za nek nacionalni interes. Nato pa je spogledovanje s sociologijo prineslo opredeljevanje političnih strank kot sekundarnih družbenih skupin. Eldersvelt¹⁸ (1964: 1, 4) trdi, da je politična stranka družbena skupina, sistem smotrnih dejavnosti, ki potekajo po značilnih vzorcih znotraj družbe. Po drugi strani pa je politična stranka tudi tako imenovani »polity«.

Polity predstavlja majhen politični sistem, ki vsebuje lastno strukturo avtoritete, svojstven sistem oblikovanja odločitev ter vzorec razporeditve moči. Tako deluje stranka kot specifičen sistem akcije v demokratičnih družbah s posebno vlogo v političnem redu.

Naslednja značilnost stranke pa je tesno povezana z oblastjo. Neumann enači stranko z organizacijo političnih predstavnikov družbe, ki nadzorujejo upravno oblast ter tekmujejo za javno podporo. Zelo pomemben pa je tudi funkcionalni¹⁹ pogled na politične stranke.

Med naloge strank pa se uvršča tudi interesna artikulacija in agregacija, regrutacija političnih elit, oblikovanje vlad, mobilizacija, opredeljevanje ciljev ter socializacija (Von Beyme, 1985). V različnih opredelitvah pojma politična stranka pogosto zasledimo posebne zgodovinske, politično kulturne ter ideološke poudarke. Le-ti pa so odvisni od določenih avtorjev. Na primer Weber, ki vidi stranko kot določeno razlikovanje med članstvom in strankarskimi voditelji. Tako je stranka v liberalnih okoljih opredeljena kot del celote, ki se bojuje za oblast z drugimi strankami na svobodnih volitvah, v socialističnih sistemih pa je stranka videna kot neka oblika organizacije politične družbe, ki je nad državljanom in nad njim izvaja svojo moč.

---

¹⁷ Brogan in Duverger (1965) sta ime stranke pripisovala parlamentarnim klubom ter političnim skupinam iz predstrankarskega obdobja.

¹⁸ Eldersvelt poimenuje stranko kot skupino posameznikov, ki imajo posebne naloge.

¹⁹ Funkcionalni pogled - vidi stranke kot organizacije, ki so usmerjene k oblasti ter ki izpolnjujejo določene družbene naloge.

Ippolito in Walker²⁰ (1980:4,5) trdita, da so stranke organizacije, ki se razlikujejo od drugih v tem, da poskušajo vplivati na javne in vladne politike.

Poleg naštetih definicij strank pa je pomemben tudi odnos strank do demokracije. Tako lahko trdimo, da je stranka, vsaj politološko gledano, vedno del tako imenovane celote. Vendar imajo stranke vedno dvojno naravo. Po eni strani so lahko stranke demokratična vez med državljani in vlado, lahko pa so instrument mobilizacije državljanov. Stranke lahko delujejo tudi v nedemokratičnih sistemih, v katerih prevzamejo funkcijo nadzora oziroma obvladovanja ljudstva. Zato Blondel trdi, da so politične stranke temeljnega pomena za sodobne družbe, saj le one obravnavajo in razrešujejo konflikte v družbi. Tako tudi trdi Weber, ki meni, da so stranke ključni dejavnik sodobnega vladanja. Stranke namreč legitimirajo politični sistem, sodelujejo pri procesu politične socializacije, oblikujejo javne politike, regrutirajo politike za javne funkcije, agregirajo različne interese, strukturirajo volilne glasove ter povezujejo in mobilizirajo množice državljanov. Torej so stranke ključna vez med državljani in državo.

Nekatere stranke si prizadevajo razkrojiti določen politični red in ga oblikovati nanovo, spet druge pa si prizadevajo za ohranitev starega sistema.

Kot je razvidno, so razni avtorji definirali politične stranke na različne načine. Meni osebno je najboljša trditev Anthonyja Downsa, ki trdi, da je politična stranka skupina mož in žena, ki si prizadeva doseči nadzor nad vladnim aparatom z zmago na volitvah.

---

²⁰ Ippolito in Walker - po njunem prepričanju stranke vsebujejo naslednje prvine: poskušajo izvoliti svoje kandidate v vlado, vsebujejo mobilizacijsko sposobnost in se ukvarjajo s širokim obsegom interesov, ki so usmerjeni k javnim politikam.

3.1.2. OPREDELITEV POJMA INTERESNE SKUPINE

Vsak politični sistem mora imeti razvite mehanizme za izražanje interesov in za njihovo zadovoljevanje. Državljeni se povezujejo med seboj v skupine na podlagi skupnih interesov, da lažje izražajo svoja mnenja in interese. Povezovanje posameznikov v interesno skupino je posledica zadovoljevanja skupnih potreb, ker se zavedajo, da bodo kot skupina uspešnejši in učinkovitejši.

Interesna skupina glede na sociološki pogled (v širšem smislu) predstavlja socialni sistem, ki obsega redno interakcijo med člani skupine in skupno skupinsko identiteto. Politološko gledano pa je interesna skupina tista skupina, ki vsaj občasno posega v politiko.

Od strank se razlikujejo interesne skupine po tem, da so to zasebna združenja, ki predstavljajo določene skupine in interese, vendar se praviloma ne potegujejo za oblast. Oblast jih zanima le kot neka instanca, na katero naslavlja svoje zahteve oziroma nanjo pritiskajo za doseganje svojih ciljev.

Naslednje pomembno dejstvo pri interesnih skupinah je, da interesne skupine praviloma politika zanima v ožjem smislu – z zornega kota ene tematike ali občasno manjšega obsega tematik.

Le redko jih zanima obči interes, vodilo interesnih skupin je praviloma posebni interes. Interesne skupine pa delujejo diskontinuirano oziroma nihajoče, saj se navadno obračajo na politične avtoritete le takrat, ko so zainteresirane za konkreten proces odločanja, oziroma želijo, da odločevalci neko konkretno odločitev sprejmejo ali pa je ne sprejmejo

Wilson Graham (1990) trdi, da je interesna skupina organizacija, ki je ločena od države, vendar poskuša vplivati na določene javne politike.

Thomas in Hrebenar²¹ jo opredeljujeta kot združenje posameznikov, ki so formalno organizirani ali pa ne, ki poskušajo vplivati na javne politike.

---

²¹ Thomas in Hrebenar - v Petracca, ur., 1992:153

Richardson²² pa namesto termina interesna skupina uporablja pojem »skupina pritiska« ter jo enači s skupino določenih ljudi, ki zahtevajo od javnih avtoritet v političnem sistemu ali kakšnem njegovem podsistemu, da opravijo avtoritativno alokacijo.

Grant²³ (1989:9) pa poleg splošnih definicij doda še podrobnosti glede tarč vplivanja interesnih skupin.

Torej je, če povzamemo avtorje, interesna skupina neke vrste organizacija, kjer se določena skupina organizira na podlagi enakih interesov s ciljem, da bi na najbolj racionalen način zadovoljili svoje potrebe in v največji meri dosegli svoje cilje. Interesne skupine se organizirajo tudi glede na politiko, ki jo zasledujejo oziroma glede na področje, ki ga spremljajo.

Interesne skupine se medsebojno razlikujejo po notranji organizaciji, načinu delovanja, virih financiranja, podporni bazi itd.

Tako poznamo štiri zvrsti interesnih skupin:

- Anomične interesne skupine – to so neorganizirane množice in vstaje, razni protesti in pritožbe. Značilno za to vrsto interesnih skupin je, da hitro naraščajo in obenem hitro splahnijo
- Skupine neasociativnega interesa – te skupine nimajo specializirane povezovalne strukture, skupaj jih drži le nek lasten interes.
- Skupine institucionaliziranega interesa –so formalne organizacije, ker imajo poleg izražanja mnenj še druge predpisane naloge. Delujejo kot celote ali deli celot in take interesne skupine zagovarjajo ali lastna politična mnenja ali pa mnenja drugih institucij (npr.cerkve, vojske, poslovnih družb, **političnih strank** – podmladki strank...). Moč institucionalnih interesnih skupin je običajno odvisna od moči organizacij, ki jih zastopajo, ker ima neposreden dostop do oblikovalcev politike.

---

²² Richardson v Richardson, ur., 1993:1

²³ Grant (1989:9) - »Skupina pritiska je organizacija, katere ene izmed funkcij je vplivanje na oblikovanje in izvajanje javnih politik, pri čemer so javne politike opredeljene kot niz avtoritativnih odločitev, sprejetih v izvršni, zakonodajni, sodni, lokalni oblasti ali Evropski skupnosti«.

- Skupine za asociativni pritisk – tako imenovane specializirane strukture za artikulacijo interesov. Zasnovane so z namenom, da predstavljajo cilj neke posebne skupine. Njihova organizacija je zelo razdelana, imajo svoje zaposlene, izdelano specializacijo nalog, urejene postopke za oblikovanje interesov... Najbolj znan predstavnik te zvrsti interesnih skupin so sindikati.

Za opredelitev in analizo podmladka stranke pa sta med navedenimi zvrstmi interesnih skupin relevantni samo dve, in sicer institucionalizirane interesne skupine²⁴ in skupine za asociativni pritisk²⁵.

3.1.3. OPREDELITEV POJMA POLITIČNA SOCIALIZACIJA

Politična socializacija je pojem, ki ga je politolog H.Hymann uvedel ob koncu 50-ih let. V definiciji politične socializacije, ki jo je podal, je poudarjal dejavnike psihologije učenja, motivacije, emocij ter zaznave.

Lahko bi rekli, da pa je korak naprej k bolj eksplicitnemu proučevanju politične socializacije naredil F.Greenstein. Greenstein²⁶ je leta 1965 naredil študijo »Children and Politics«, kjer je definiral politično socializacijo kot celotno formalno ter neformalno, ciljno in nenačrtovano politično učenje v vsaki življenjski fazi.

Hopf trdi, da je za politično razumevanje socializacijskega procesa zelo pomembna Greensteinova ugotovitev, da socializacijski proces ne poteka le pod vplivom realne eksistenčne socializacijskega agenta, temveč tudi na osnovi idealizirane podobe, ki jo sprejema posameznik na osnovi realne pojave, le- ta pa ne pride v fizični kontakt z osebo socializacije in tudi ni imela namena nanjo vplivati. To pomeni, da se socializacijski proces dogaja brez artikulacij skozi določene vsebine (npr. v šoli lahko kot takšen neosebni agent deluje učni načrt).

---

²⁴ Institucionalizirane interesne skupine so relevantne zato, ker delujejo podmladki pod okriljem matičnih strank.

²⁵ Skupine za asociativni pritisk so relevantne, ker je podmladek stranke avtonomna mladinska organizacija in gibanje, ki deluje v okviru politične stranke.

²⁶ Greenstein trdi, da socializacije vključuje le eksplicitnega političnega učenja, ampak tudi neoznačeno politično vedenje.

Almond pa je podal definicijo politične socializacije, zreducirano na proces vpeljave v politično kulturo.

Kaj potem pomeni pojem politična socializacija?

Politična socializacija pomeni vstopanje ljudi v svet politične kulture. Politični jaz, političnost vsakega posameznika, je splet različnih okoliščin, stališč ter občutkov. Temelj politične socializacije predstavljajo splošna dejstva in prepričanja, kot so npr. veroizpoved, razredna in ideološka opredeljenost, nacionalizem, zavedanje lastnih pravic ter dolžnosti. Šele na tem temelju pa so vrhnje značilnosti, kot so znanje o politiki, vladnih zadevah itd.

Politična socializacija poteka ves čas, le njena intenzivnost se spreminja. Poteka pa lahko posredno ali neposredno (politično učenje). Politična socializacija poteka v različnih družbenih institucijah. Poteka v družini, cerkvi, šoli, na njo vplivajo tudi mediji, vladni organi ter vladne politike.

3.1.4. OPREDELITEV POJMA POLITIČNA KULTURA

Pojem politične kulture je zelo kompleksne narave in izhaja iz pojma kulture. Osnovo za opredelitev pojma politične kulture je predstavil Talcott Parsons. Že v preteklosti so se mnogi analitiki političnih sistemov ter politike ukvarjali z vsebino pojma politične kulture. Recimo analitik Harry Eckstein je v svojem delu *Comparative Politics* označil politično kulturo kot posebno konstelacijo dejstev, ki so povezani s politiko, le-te pa je Charles de Montesquieu poimenoval kot moralo naroda, splošni duh; to se je kasneje preimenovalo v politično kulturo.

Kasneje, v 19. stoletju, zasledimo vrsto pojmov, ki so predhodniki koncepta politične kulture. Pomemben je Alex de Tocqueville, ki je omenjal politične šege, le-to pa mu je omogočilo razpravljanje o prednostih ter pomanjkljivostih demokratičnega sistema. Torej je politična kultura²⁷ način izražanja družbene zavesti ali javnega mnenja, lahko je tudi politični ritual ali celo politični slog.

Politična kultura se oblikuje s hoteno ali prisilno odsotnostjo ljudi iz politike, iz tega sledi, da predstavlja politična kultura nekaj, čemur se politika skuša odreči, izločiti.

Pojem politične kulture je zelo obsežen, zato je težko doseči enotno stališče, kaj pravzaprav sodi v ta pojem.

Gabriel Almond²⁸ je politično kulturo razdelil na:

- homogeno, kjer je kombinacija vrednot svobode, varnosti in množične blaginje sprejeta kot glavni cilj večine akterjev, ki sodelujejo v političnem sistemu²⁹.
- heterogeno, kjer je prevladujoča politična kultura sestavljena iz večjega števila subkultur³⁰.

Tako se nam predstavlja dvojno poimenovanje, ožje in širše. Le-to pa je povezano s podobnimi problemi poimenovanja in razumevanja politične socializacije in politike nasploh; tudi tukaj so razhajanja med ožjim in širšim poimenovanjem. Ne glede ali gledamo na politično kulturo iz ožje ali širše perspektive, venomer sodi v politično kulturo veliko število različnih političnih stališč, opredelitev, postopkov ter procesov. Torej pri tem pojmu ne gre le za nekakšno zunanjo politično vedenje, ampak so veliko bolj pomembni vzroki, globlji motivi, ki so pripeljali do takšnega vedenja.

Richard E. Dawson in Kenneth Prewitt pravita: »K politični kulturi sodijo politične tradicije in ljudski junaki, duh javnih ustanov, politične strasti državljanov, cilji, ki jih oblikuje politična ideologija, formalna in neformalna pravila politične igre... pa tudi stereotipi, politični slog, politična razpoloženja, naglasi v političnih izmenjavah..., smisel za to, kar je politično in kaj ni.« (Južnič, 1989: 208).

Stane Južnič opredeljuje politično kulturo takole:

» Ni le družbena zavest ali javno mnenje, je tudi način njenega izražanja, je torej lahko tudi politični slog, je celo politični ritual in z njim pogosto povezan politični ceremonial. Gre potemtakem za celo vrsto pravil, s katerimi je uravnavana javna dejavnost. Nemalokrat mora imeti izrazito simboličen značaj.«³¹

Tako lahko preprosto trdimo, da sodi v politično kulturo vsaka predstava, ki jo imajo ljudje o politiki. Torej politična kultura vključuje sfero političnega in politike, način

---

²⁷ Pojem politične kulture predstavlja vrsto pravil, s katerimi se uravnava javna dejavnost. Vsebuje pa tudi izrazit simboličen značaj, zato tudi pritegne pozornost javnosti in pojavi se občutek vzajemnosti med sodelujočimi.

²⁸ Uvedel in razvije pojem politične kulture; uvede ga na temeljih behavioristične teorije (Almond in Verba sta leta 1963 opravila prvo študijo, v kateri sta opredelila pojem "civic culture")

²⁹ Homogena politična kultura zagotavlja stabilno demokracijo (značilna za ZDA, Veliko Britanijo)

³⁰ Heterogena politična kultura pa zagotavlja nestabilno demokracijo (značilna za kontinentalna Evropa, zlasti Francijo, Italijo)

³¹ Južnič, 1989: 208

sodelovanja državljanov v politiki v različnih oblikah in podobah. Gre torej za politično vedenje vsake vrste.

3.1.5. OPREDELITEV POJMA POLITIČNE ORIENTACIJE

S pojmom politične orientacije³² označujemo sposobnost in način določanja političnega položaja posameznika ali družbenih skupin ter političnih organizacij.

Politične orientacije so tradicije, motivacije, simboli in čustven naboj. Tako lahko politično kulturo opredelimo kot vzorec takšnih političnih orientacij.

Gabriel Almond in Sidney Verba sta črpala iz modelov Talcota, Parsonsa in Edwarda Shilsa in naredila tripartitni model političnih orientacij³³:

- Kognitivna ali spoznavna usmeritev, ki je zavestno spoznanje, znanje in obvešččenost o političnem sistemu, njegovem delovanju in uveljavljenih postopkih (procedurah) v politiki; s tem so tesno povezana pričakovanja posameznikov glede na vlogo, ki jim v političnem sistemu pripada.
- Afektivna ali čustvena usmeritev; zanjo je značilen čustveni in razpoloženski odnos do politike. Glede na delovanje političnega sistema, kadrovske zasedbe vodilnih mest in podobno, imajo ljudje ustaljene občutke, kaj je »prav« in »primerno« in kaj ni. K takim občutkom pa štejemo tudi narodno zavest, patriotizem ali pa na drugi strani odtujitve lastnemu narodu ali nekakšen antipatriotizem. Sem bi sodila tudi ocena ljudi o državi, v kateri živijo in o kateri menijo, da je pomembna ali nepomembna, vredna lojalnosti in spoštovanja ali pa ne. Prav tako sodi sem dojemanje političnega sistema kot demokratičnega, socialističnega ali kako drugače. Gre tudi za občutke glede državljanskih dolžnosti, obveznosti in pravic.
- Evaluativna ali vrednostna usmeritev bi predvsem vsebovala sodbe, mnenja in stališča o političnih ciljih. Sem štejemo vsa vrednostna merila in ideološke naravnosti.

Te tri navedene komponente – modeli pa so lahko različno poudarjeni, v določenih situacijah prevladujejo nekateri, spet v drugih pa so medsebojno pomešani.

---

³² Politične orientacije so nekakšna vrsta usmeritev, nagnjenj k politiki.

³³ Južnič, 1989: 212, 213

3.1.6. OPREDELITEV POJMA INTERES ZA POLITIKO

Interes za politiko razumemo kot splet individualnih motivov za sodelovanje v političnem življenju, čeprav ni nujno, da so izpolnjeni vsi nujni in zadostni pogoji za politično aktivnost.

Posameznik je lahko pripravljen politično delovati, pa niso izpolnjeni drugi nujni pogoji³⁴ za učinkovito sodelovanje.

V takih primerih se političnost večinoma izraža pasivno. Avtentično zanimanje za politiko namreč temelji na izoblikovani politični usmeritvi posameznika. Je del relativno koherentnega sistema vrednot in vrednostnih usmeritev³⁵.

3.1.7. OPREDELITEV POJMA POLITIČNO KOMUNICIRANJE

Politično komuniciranje je vrsta komunikacijske interakcije, ki se dogaja v okviru področja političnega delovanja in sicer med dvema ali več političnimi dejavniki. Politično komuniciranje omogoča izražanje prepričanj, mnenj in pogledov različnih interesnih skupin in organizacij.

Med značilnosti politične komunikacije pa profesor Ferfila uvršča naslednje:

- Usmerjenost k občinstvu – cilj političnih strank je naklonjenost ljudstva-volivcev, zato so venomer usmerjeni k njim.
- Usmerjenost na takojšnje učinke – zelo pomembna značilnost političnih dejavnosti je njihova usmerjenost na kratek čas. Politična sporočila, ki so lansirana, imajo cilj takojšnjega učinka
- Ciljna usmerjenost – politično komuniciranje je vedno usmerjeno v nek določen in končen cilj.
- Pomen množičnih medijev – mediji, ki so kanali političnega komuniciranja, imajo vsaj teoretično vlogo nadzora in opazovanja političnih strank in politikov.

Na uspešnosti politične komunikacije vpliva tudi politični jezik, ki se ga uporablja. Politični jezik ima po Graberjevi 5 funkcij:

---

³⁴ Pogoji za politično delovanje posameznika so obveščенost, politično znanje in izoblikovana stališča.

³⁵ Ule, 1988: 81

- manipulacija z natančno določenim usmerjanjem na določene teme
- napredovanje prihodnosti
- refleksija preteklosti
- mobilizacija družbe
- stimuliranje družbene dejavnosti

Politično komuniciranje postaje vedno pomembnejši dejavnik in pridobiva na svoji veljavi. Pod politično komuniciranje lahko štejemo razne govore politikov, predvolilne manifestacije, vladne odločitve, politične diskusije.

Kanali, potrebni za uspešno izvedeno politično komuniciranje, pa so razne konference, konvencije strank, politična srečanja, tekoče obveščanje o politiki v medijih...

3.2. DRUGI DEL TEORETSKEGA DELA: OPREDELITEV MLADINE IN RELEVANTNIH POJMOV

3.2.1. OPREDELITEV POJMA MLADINA

S pojmom mladost in mladina družba skuša opredeliti proces prisvajanja in sprejemanja obstoječe kulture in družbe pri novih generacijah, pa tudi sami predstavniki teh generacij s tema pojmom želijo razumeti sebe in svoj življenjski proces. Sama pojma v sebi združujeta tako generacijske kot socialno zgodovinske opredelitve. Ločimo več dimenzij, ki se med sabo prepletajo³⁶:

- Fazo življenjskega poteka posameznika ali posameznice
- Socialno skupino, ki jo označujejo določene oblike vedenja
- Nepopolni socialni status
- Starostno kohorto ali zgodovinsko strukturirano generacijsko enoto
- Idealno vrednostni pojem – npr. mladostnost v smislu vitalnosti, duševne svežine in živahnosti

---

³⁶ Ule, 1996: 10

Pri samem poskusu umeščanje mladih v socialno strukturo po mnenju J. Wallacea obstajajo tri zadrege, ki že desetletja spremljajo sociologijo mladine³⁷:

- Mlade je mogoče umeščati kot posameznika ali posameznico s specifičnimi značilnostmi kot partikularno družbeno skupino ali kot pripadnike družinske skupine
- Videti je, da obstajajo težave v umeščanju mladih posameznic in posameznikov na ravni njihove individualne celosti (mlad človek kot študent, partner, sošolec, prijatelj, otrok); težava je torej v polnem zajetju vlog in socialnih razmerij mladih ljudi
- Teoretske in metodološke zadrege ob dejstvu, da se mladi nahajajo v procesu prehoda v odraslost, zato to, kar o njih rečemo letos, najbrž ne bo veljalo v naslednjih letih njihovega življenja bodisi zato, ker bodo sami odrasli, bodisi zato, ker se spreminja socialni kontekst njihovih življenj.

Meja za vstop v mladost se v današnjih časih pomika v zgodnejša leta, starostna meja za vstop v obdobje odraslosti pa se povišuje.

Vendar mladina v sodobnem svetu postaja vedno bolj specifična družbena skupina z lastnim delovanjem in lastnimi lastnostmi.

Mladina postaja vedno bolj pomemben dejavnik družbenih sprememb, postaja celo, vsaj delno, dejavnik družbene dezintegracije. Dvajseto stoletje pa je stoletje, v katerem je konstruirana mladina odigrala nadvse pomembno vlogo v družbenem življenju in razvoju. Predvsem v letih od 1950 dalje se je zgodil izreden premik v ravnotežju moči med mladimi in odraslimi. V tem obdobju so bile ključne spremembe naslednje:

- Vedno večja izobraženost mladih, več možnosti za doseganje različnih priznanj in možnosti doseganja višjih socialnih statusov
- Nižanje vrednosti odraslosti in višanje vrednosti mladosti
- Pojav , kjer mladi začnejo učiti odrasle
- Kulturno in socialno osamosvajanje mladih, oblikovanje lastnih vrednot, ideologij in politične presoje
- Stilizacija življenja, oblikovanje novih življenjskih slogov...

---

³⁷ Rener, 1996: 120

Za mlade so v tem stoletju bila zanimiva predvsem tri področja:

- Subkultura
- Spolnost
- Politika

Kultura oziroma subkultura³⁸ je bila rezultat podaljšanja mladosti. Naslednja zanimiva tema mladih je bila spolnost³⁹, ki pa je vedno prepletena z različnimi tabuji. Spolnost je tudi vedno bila pod ostrim nadzorom odraslih. Predvsem pomembno za moje diplomsko delo pa je tretje področje, zanimivo za mlade, to je politika. Politika je vedno bila zelo priljubljena tema javnih razprav.

Spolnost in politika sta bili zaradi svoje narave vedno deležni največ družbeno moralne panike.

Na mladino pa lahko gledamo tudi kot na agente politične socializacije⁴⁰. Lahko jo preučujemo na dveh ravneh: na ravni referenčnih skupin⁴¹ ali prijateljske oz. na ravni kolegijskih skupin.⁴²

Raziskave na področju vpliva skupin vrstnikov niso obsežne, čeprav Riesman in Eisenstadt menita: »da je njihov vpliv v razvitih, modernih družbah celo večji kot družinski, predvsem zaradi bolj spontanosti in demokratičnih odnosov in skupnih interesov, ki take skupine navadno združujejo:

- odnosi so nehierarhični in spontano emocionalni, kjer se je mogoče enoznačno samopredstaviti in izraziti
- status vseh članov je praviloma enak
- odnosi so neposredni in personalizirani.⁴³ «

Skupine vrstnikov, ki so do različne stopnje formalizirane, vplivajo na celotno doživetje sveta, v katerem se posameznik nahaja, članstvo je prostovoljno, družijo jih isto zanimanje, vedno je mogoče zapustiti skupino, delovanje znotraj skupine pa je navadno le moralno sankcionirano.

---

³⁸ subkultura oziroma odkrivanje množičnih subkulturnih stilov

³⁹ spolnost je vedno bila prepletena z različnimi tabuji

⁴⁰ Agenti politične socializacije so subjekti, ki posredujejo vsebine politične socializacije. Agente politične socializacije delimo na subjektivne, objektivne, eksplicitno politične in socialne (za mojo delo so pomembni le subjektivni agenti politične socializacije – sem štejemo skupine vrstnikov, politične stranke...)

⁴¹ Društva, upokojenski, mladinski, srednješolski in študentski klubi, športni klubi - za mene so pomembne le skupine mladih

⁴² sošolci, poklicni kolegi, prijatelji, ... (Povzeto po Kolenc, 1993: 183)

⁴³ Riesman in Eisenstadt v Kolenc, 1993:183

3.2.2. OPREDELITEV POJMA MLADINSKA KULTURA

Mladinska kultura je danes eden ključnih dejavnikov socialne konstrukcije realnosti in s tem socialnega umeščanja mladih v družbo. Torej se s tem prekinja tradicionalni potek socializacije, ki se je oblikoval v institucijah primarne socializacije⁴⁴, nato pa se je nadaljeval v formalnih institucijah sekundarne socializacije⁴⁵. Torej je mladinska kultura poglavitni dejavnik socializacije mladine, mladina pa postaja celo nov socialni razred, ki transcendirata tradicionalne razredne razlike med meščanskim in delavskim razredom⁴⁶.

Mladinska kultura je tudi poseben socialni prostor, kjer se mladi združujejo ter ustvarjajo določene oblike kulture, zabave in preživljanja prostega časa. To sociokulturno osamosvajanje mladine je rezultat kompleksnih zgodovinskih dogajanj, socialnih nasprotij ter napornih in vztrajnih prizadevanj posameznikov in skupin. Poglavitno gonilo teh sprememb pa je pospešeni družbeni in ekonomski razvoj sodobnih tržnih in industrijskih družb. Tako je mladinska kultura postala institucija socialne regulacije življenjskega poteka mladostnikov.

Mladinska kultura kot neke vrste vrstniške kulture postavlja in utrjuje socialne in kulturne povezave med mladimi ter jim pomaga v vsakdanjem življenju in obvladovanju skupnih delovanjskih problemov.

Stili mladinskih kultur so črpali iz različnih virov, iz zgodovine, iz novih tehničnih napredkov, iz množičnih mednarodnih srečanj mladine, tudi iz marginalnih skupin ter iz posnemanja in kritiziranja vlade in družbene elite.

---

⁴⁴ družine

⁴⁵ šola, delo, kultura, politične institucije

⁴⁶ Ule, 1988: 36

3.2.3. POLITIČNO KOMUNICIRANJE MLADINE

Mladina je v Sloveniji v zadnjih petdesetih letih doživela velike spremembe in dramatične preobrate. Te spremembe so se odvijale sočasno z razvojem sodobnih družb. Tako je mladina rezultat oziroma posledica razvoja nove sodobne družbe, lahko bi pa tudi trdili, da je s hitrimi preobrati in reakcijami natančen in občutljiv napovedovalec prihodnosti.

Raziskovalka Mirjana Ule (2000: 27-28) je razdelila dogodke, ki jih je doživljala mladina, na tri faze:

1. faza obsega obdobje od 2. svetovne vojne do šestdesetih let. Za to fazo je značilen konsens o nujnosti in prioriteti izgradnje razrušenega sveta. Gre za obnovo posledic vojne in zagotovitev družbenega okolja, kjer bo možno normalno življenje. Tukaj opazimo pripravljenost žrtvovanja ljudi za boljši jutri, odpovedovanje določenim užitek, izredna marljivost...
2. faza obsega obdobje od šestdesetih do osemdesetih let. Večkrat zaznamo oznako tega obdobja kot obdobje kratkih sanj o večnem napredku. Povojna kriza, ki je bila v prvi fazi, je povsem izginila, vendar lahko še zasledimo dvom v napredek. Družbo straši modernizacija – predvsem njeni negativni učinki in nenadzorovano izkoriščanje virov in svetovnega bogastva.
3. faza pa obsega obdobje zadnjih 20 let prejšnjega stoletja. Za to obdobje pa je značilna vrnitev negotovosti. V družbi prihaja do dvoma v vodilne institucije, predvsem se pojavlja nezaupanje v njihovo delovanje in upravljanje sveta. Vse izrazitejši je tudi strah pred prihodnostjo.

V svojem diplomskem delu se bom osredotočil na 3. fazo, saj so se prvi podmladki strank, ki so še danes prisotni na politični sceni, pojavili prav v tej fazi – to je konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let.

Vendar, če hočemo razumeti spremembe, ki so se dogajale v devetdesetih letih, moramo nujno vsaj na kratko pregledati drugi dve fazi.

Sprva pogledajmo šestdeseta in sedemdeseta leta. T o je bilo obdobje naglega vzpona in kvalitete rasti mladinskih gibanj, povečane emancipacije in samozavesti mladih. Ta leta pomenijo prodor popolnoma novih vrednot in življenjskih usmeritev pri mladih.

Prišlo je do tako imenovanega vrednotnega preobrata. Vrednote mladinskih kultur in subkultur so prišle v javnost. V tem obdobju gre za podiranje tabujev in omejitev. Akter vsega tega pa so bila razna študentska gibanja.

Obdobje zgodnjih osemdesetih let, ki je sledilo študentskemu gibanju, pa je bilo tako imenovano obdobje miru in pasivnosti mladine. Protestniški duh ter kritična zavest se umakneta v ozadje, v ospredje pa prihaja razmišljanje o prihodnosti, študij in zaposlitev. Mladi niso več zainteresirani za politična dogajanja, niso več pripravljeni na kolektivne in protestniške akcije. Zavračati začnejo revolucionarne nastope, množične akcije ter spremembe v kulturi in politiki. Lahko bi trdili, da so mladi postali zrelejši. Razna množična protestna gibanja, ki so se dogajala v prejšnjih desetletjih, so zamenjala manjša gibanja in partikularne scene.

Mirjana Ule navaja naslednje značilnosti politične angažiranosti mladih v osemdesetih:

- mladi zavračajo elitizem, predstavniško nastopanje, ne kažejo nikakršnega interesa za sodelovanje s političnimi institucijami ter izražajo odpor do sindikatov in levih strank.
- Zavračajo revolucionarne zahteve in poenotenje političnega udejstvovanja.
- Upirajo se hitrim spremembam v družbi ter ideologijam, ki takšne spremembe narekujejo.
- Njihova angažiranost se kaže k trenutnim problemom, glede prihodnosti so pesimistični.
- Izhajajo iz osebnih pobud in izkušenj.
- Delujejo v disperznih in občasnih družbenih gibanjih – tako imenovana gibanja alternativ. Ne skušajo več reševati velikih problemov v družbi, vendar opozarjajo na manjše probleme, ki jih nihče ne rešuje.
- Začnejo priznavati lastne napake in pojavi se samokritičnost.

Za obdobje 80. let je značilen tudi razvoj politične kulture v Sloveniji v smeri demokratične politične kulture. V tem obdobju so se razvila nova družbena gibanja. Novo nastala civilna družba, sestavljena iz novih družbenih gibanj in interesnih

skupin znotraj ZSMS⁴⁷, je uveljavljala svoje politične interese skozi mladinsko organizacijo, saj so jim konvencionalne poti politične participacije zaprte. Opozicijske civilno družbene skupine se niso mogle registrirati kot pravni subjekt, zato so delovale pod okriljem še vedno oblastne ZSMS.

»Vzajemna izposoja legalnosti in legitimnosti med ZSMS in gibanji, ta naključna politična simbioza, je pomenila odločili korak k pluralizaciji politične sfere in začetku razpadanja monolita.⁴⁸ « S temi dejanji se je začela demokratizacija slovenskega naroda, postavljeni pa so bili tudi temelji za demokratično politično kulturo.

V devetdesetih letih – 3. faza – pa opazimo porast neoliberalizma in neokonzervativizma, ki uničujeta podporno mrežo mladinskih kultur in družbenih gibanj. Nova vrednota pri mladih postane individualni uspeh v podjetništvu in karierno prizadevanje na trgu znanja. Odraščanje mladih v devetdesetih letih poteka v duhu nazadovanja skupinskih vrednot – duh kolektivizma počasi izginja. Mladi se zaradi novih oblik zabave (računalnik, internet...) umikajo v zasebnost, v družinsko sfero in postajajo odvisni od proizvodov komercializirane kulture. Posledica tega dogajanja pa je vse večja politična pasivnost mladine. Tako v ospredje stopa individualna politika življenja in ne več politika, ki bi bila v dobrobit vseh. Odraz pasivnosti velikega dela mladine se gotovo odraža tudi na političnem prostoru. Politične stranke vedno težje pridobivajo nove člane in simpatizerje, volilna udeležba grozovito pada, mladi pa, namesto da bi postali bolj aktivni in bi sodelovali pri politiki, gledajo na politiko s pridihom cinizma in nezainteresiranosti.

---

⁴⁷ Zveza socialistične mladine Slovenije

⁴⁸ Balažic, 2004: 194

3.3.6. MLADINA V SLOVENIJI

Da bom lažje ugotovil naklonjenost mladih k političnim strankam, oziroma njihovo vključevanje v podmladke stranke, moram najprej opredeliti in raziskati interese mladih.

Pri tem si bom pomagal z raziskavo Mladina 2000, ki jo je Vlado Miheljak uredil in predstavil v knjigi z naslovom Mladina 2000. Ciljna populacija za raziskavo Mladina 2000 so bili prebivalci, stari na dan 20. oktobra med 16 in 29 letom. Anketa je bila terenskega tipa.

Število enot v vzorcu raziskave je bilo 1800.

V spodnji tabeli je prikazana starostna struktura anketirancev.

Tabela 4: Starostna struktura anketirancev

Starost	Vzorčni seznam (Mladina 2000)
pod 18 let	13,4%
18 do 21 let	28,2%
22 do 25 let	28,0%
26 do 29 let	30,3%
Skupaj	100%

Vir: Vlado Miheljak, Mladina 2000, str.56

V tej raziskavi so mlade povprašali, koliko so zainteresirani za posamezna področja.

V spodnji tabeli so prikazani rezultati.

Tabela 5: Prikaz interesov za določena področja

Področje	Nič	Malo	Srednje	Precej	Zelo
Prijateljstvo	0,1	0,2	4,8	26,4	68,5
Družinsko življenje, zakon, otroci	2,2	5,6	13,1	28,2	50,8
Služba, poklic	1,3	2,6	12,7	36,5	46,9
Spolnost in ljubezen	0,1	1,5	15,2	40,7	42,5
Zabava in razvedrilo	0,2	2,6	19,4	41,9	36,0
Potovanja	1,4	9,2	25,0	31,8	32,6
Šola in izobraževanje	1,7	6,8	26,4	39,3	25,8
Samoizobraževanje	2,2	7,2	27,7	38,0	25,0
Šport in športni dogodki, rekreacija	2,7	10,6	32,3	29,8	24,6
Skrb za lastni zunanji videz	0,9	3,7	31,3	42,9	21,2
Uživanje hrane, pijače	1,2	10,2	38,4	31,4	18,8
Tehnika in tehnični dosežki	5,3	20,9	33,4	24,9	15,5
Znanost in znanstveni dosežki	5,4	19,7	37,2	26,4	11,3
Nakupovanje	5,8	18,9	39,7	25,6	10,0
Nacionalna preteklost in usoda lastnega naroda	4,8	20,6	41,9	23,0	9,6
Umetnost in kultura	6,5	24,2	40,5	19,9	8,8
Vojska in vojaške stvari	39,7	27,9	19,8	7,9	4,7
Vera in versko življenje	23,1	28,8	30,1	13,3	4,7
Politika in politični dogodki	24,6	34,4	25,5	11,8	3,8

Vir: Vlado Mihelj, Mladina 2000, str.56

Iz predstavljene tabele je razvidno, da je interes za politiko med mladimi nizek. Politika zavzema v primerjavi z drugimi navedenimi življenjskimi področji zelo nizek

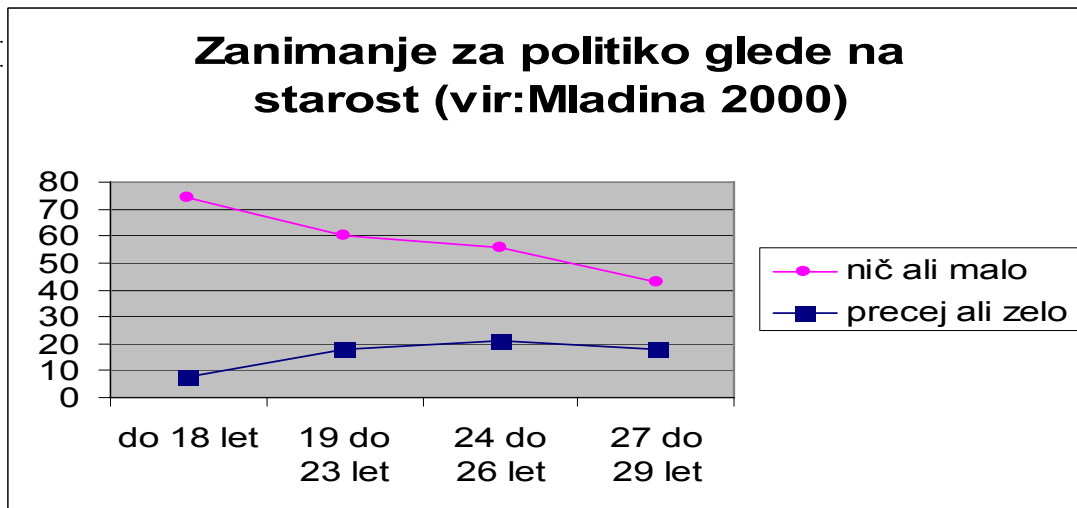
rang pomembnosti. Iz tabele lahko razberemo, da poleg politike tudi umetnost in kultura bistveno ne zanimata slovenske mladine.

Največ zanimanja so mladi pokazali oziroma namenili prijateljstvu, visoko rangirani pa so še družinsko življenje, zakon, otroci, služba in poklic.

Zanimanje za politiko je seveda tudi razvojno pogojeno. S starostjo zanimanje za politiko narašča.

Tako lahko zaključimo, da je interes za politiko pri slovenski mladini resnično majhen, vendar moramo vedeti, da s starostjo ta interes narašča. To dejstvo nam prikazuje tudi naslednji grafikon.

Graf 3: Zanimanje za politiko glede na starost

Vir: Vlado Mihelj, Mladina 2000, str.57

Iz predstavljenega grafikona je razvidno, da z leti interes in zanimanje za politiko narašča. Najvišjo točko zanimanja pa se doseže pri anketirancih, starih med 24 in 26 letom. Ta starostna skupina pa tudi predstavlja večino članov podmladkov slovenskih političnih strank.

3.4. ČETRTI DEL TEORETSKEGA DELA: OPREDELITEV POJMA PODMLADEK STRANKE

3.4.1. OPREDELITEV POJMA PODMLADEK POLITIČNE STRANKE

Pojem podmladek politične stranke je zelo težko definirati, saj se tukaj prepletata dve pomembni dejstvi.

Prepletajo se lastnosti interesnih skupin – organizacij in političnih strank. Zato bom pogledal oba aspekta:

1. Ali je podmladek politična stranka?
2. Ali je podmladek politične stranke interesna skupina?

Pri odgovoru na ta vprašanja pa si bom pomagal z nekaterimi relevantnimi avtorji ter s statuti podmladkov.

1. Ali je podmladek politična stranka?

Podmladek ne more biti politična stranka, saj je temeljna prvina strank, če se opremo na besede Anthonyja Downsa, sodelovanje na volitvah s ciljem zmagati. Podmladek stranke pa ne sodeluje na volitvah za pridobivanje glasov volivcev, ne nastopa v strankarski in parlamentarni areni, ampak je samo neka vrsta interesne organizacije znotraj politične stranke, ki na nek specifičen način promovira politično stranko. Torej lahko razberemo, da podmladek stranke ni politična stranka, saj mu manjkajo ključne prvine, ki določajo politično stranko (boj za oblast,...).

2. Ali je podmladek politične stranke interesna skupina?

Tako kot pri definicijah političnih strank najdemo veliko različnih avtorjev in definicij, je tako tudi pri definiranju interesnih skupin. Wilson Graham trdi, da je interesna skupina organizacija, ki je ločena od države, vendar poskuša vplivati na določene javne politike. Po tej definiciji je interesna skupina združenje ljudi, ki vstopajo v proces oblikovanja politik in v njem skušajo uveljaviti svoje cilje. Delujejo na vseh področjih javne uprave oz. vlade, pri vseh fazah oblikovanja in uresničevanja politik.

Po tej definiciji pa podmladek politične stranke ne more biti interesna skupina, ker podmladek stranke ne skuša vplivati in ne more samostojno vplivati (vpliva lahko samo s pomočjo in preko matične stranke) na oblikovanje javnih politik in tudi ne deluje na vseh področjih javnih politik in pri vseh fazah oblikovanja in uresničevanja politik.

Če pa pogledamo druge lastnosti podmladka stranke, pa lahko definiramo podmladek kot neko vrsto interesne skupine, saj se interesne skupine medsebojno razlikujejo po notranji organizaciji, načinu delovanja, virih financiranja, podporni bazi. Pri podmladku stranke je glavna podporna baza matična politična stranka, saj lahko podmladek svoje interese najbolj učinkovito izraža preko matične politične stranke in preko stranke vpliva na politične odločevalce.

Če sedaj, ko sta bila predstavljena oba aspekta povzamem navedeno, lahko podamo naslednjo definicijo podmladka stranke.

Pri podmladku politične stranke gre za prostovoljno interesno organizacijo znotraj matične politične stranke. Podmladek samostojno določa svojo politiko – pri tem se opira na politiko, ki jo izvaja matična stranka – in enakopravno sodeluje pri oblikovanju politike matične stranke. Podmladek ima tudi pravico do ločenega mnenja (zelo nazoren primer te trditve je primer Mladega foruma SD glede politike vključevanja v NATO, kjer so se zoperstavili politiki matične stranke SD in izvajali svojo⁴⁹).

Pri podaji te definicije sem se oprl na statut Mladega foruma SD, kjer je podana naslednja definicija podmladka stranke na državni ravni: »Mladi forum SD je avtonomna mladinska organizacija in gibanje, ki deluje v okviru Združene liste socialnih demokratov. Mladi forum SD samostojno določa svojo politiko in enakopravno sodeluje pri oblikovanju politike SD. Ima pravico do ločenega mnenja. Sklepi SD, ki so v nasprotju z njegovo politiko, Mladega foruma SD ne zavezujejo (Statut Mladega foruma SD Centrala, I./1, 2001).

---

⁴⁹ podmladek Mladi forum SD je javno nasprotoval vključitvi v zvezo NATO, kljub dejstvu, da je matična stranka popolnoma podpirala vstop

4. PREDSTAVITEV PODMLADKOV SLOVENSКИH POLITIČNIH STRANK

V diplomski nalogi bom analiziral podmladke slovenskih političnih strank, in sicer Mlado liberalno demokracijo - MLD, MLADI FORUM SD, Social demokratsko mladino - SDM. Pregledal bom njihovo številnost, moč in uspeh, ki ga dosegajo.

Sedaj pa kratka predstavitev podmladkov:

4.1. MLD – Mlada liberalna demokracija

je podmladek prejšnje največje slovenske politične stranke, Liberalne demokracije Slovenije (LDS). MLD⁵⁰ je bil ustanovljen leta 1991 in je delujoč še danes. Trenutno ima podmladek LDS približno 2600 članov.

V statutu⁵¹ podmladka se je MLD opredelil kot mladinska organizacija oziroma kot podmladek LDS. Člani MLD-ja so dejavni tako na nacionalni kot tudi na lokalni ravni ter se prav tako aktivno vključujejo v delo LDS-a (predstavniki MLD-ja so zastopani tudi v svetu in izvršnem odboru stranke).

Predstavniki navedenega podmladka pa sodelujejo tudi v Mladinskem svetu Slovenije – MSS.

Predstavniki MLD-ja pa poleg delovanja v Slovenskem političnem prostoru, delujejo tudi v nekaterih mednarodnih organizacijah (npr. International Federation of Liberal Youth⁵², Liberal and Radical Youth Movement of the European Union⁵³, Initiative of South-East European Liberals⁵⁴, Evropska mreža proti nacionalizmu, rasizmu, fašizmu in v podporo migrantom in beguncem⁵⁵).

Zelo pomembno se mi zdi, da poudarim, da so člani podmladka MLD tudi svetniki v nekaterih občinah, kar nam dejansko nakazuje moč in vpliv, ki ga ta podmladek ima.

---

⁵⁰ Sedanji predsednik Mlade liberalne demokracije je Aleš Bučar, generalna sekretarka pa je Maja Hostnik. Tako kot tudi LDS ima MLD svoje lokalne odbore v naslednjih občinah: Beltinci, Bled, Brežice, Celje, Cerklje ob Krki, Dobrna, Dobrovnik, Dol pri Ljubljani, Domžale, Grosuplje, Idrija, Ig, Ivančna Gorica, Jesenice, Kamnik...

⁵¹ V statutu podmladka so opredeljeni tudi natančni pogoji kdo vse je lahko član podmladka, kako podmladek deluje...

⁵² IFLRY - to je mednarodna krovna organizacija mladih liberalov

⁵³ LYMEC – liberalno in radikalno mladinsko gibanje Evropske unije

⁵⁴ ISEEL

⁵⁵ UNITED

4.2. MLADI FORUM SD

je podmladek Socialnih demokratov – SD. Mladi forum SD⁵⁶ je mladinska, politična in nevladna organizacija. Podmladek je bil ustanovljen pred petnajstimi leti. Eden od ustanoviteljev pa je bil tudi sedanji predsednik SD Borut Pahor. Trenutno so najštevilčnejši podmladek, saj imajo preko 5.000 članov.

Tako kot MLD je tudi Mladi forum SD organiziran v lokalne klube po vsej Sloveniji, in sicer jih ima kar 61, te pa so nadalje razdeljeni na 14 regij⁵⁷.

V statutu imajo natančno določena pravila delovanja in kdo vse se lahko včlani. Tukaj pa se že opazi prva razlika med podmladki, saj je v statutu Mladega foruma SD zapisano, da so lahko člani navedene organizacije osebe, starejše od 15 in mlajše od 32 let, medtem ko pa so lahko člani Mlade liberalne demokracije le člani, stari do 30 let.

Predstavniki navedenega podmladka pa sodelujejo tudi v Mladinskem svetu Slovenije – MSS. Predstavniki Mladega foruma SD pa poleg delovanja v Sloveniji, sodelujejo tudi v mednarodnih organizacijah (npr. Evropska socialistična mladina⁵⁸, Mednarodno združenje socialistične mladine⁵⁹).

Osebnostno menim, da je posebnost tega podmladka, da ima lasten manifest ter da njegovi člani po dopolnjenem 18. letu ne postanejo avtomatsko tudi člani matične stranke. Kar pomeni, da je lahko član podmladka tudi nečlan matične stranke. Kljub lastnemu manifestu pa so programska izhodišča podmladka ista kot v matični stranki. Mladi forum SD samostojno določa svojo politiko in enakopravno sodeluje pri oblikovanju politike matične stranke ter ima pravico do ločenega mnenja.

---

⁵⁶ Mladi Forum SD - sebe so poimenovali kot slovensko socialistično gibanje mladih in kot uveljavljen člen v družini evropske in svetovne socialistične mladine. Vodstvo Mladega foruma SD pa je naslednje: predsednik je Dejan Levanič (star 24 let in je še študent – opravlja tudi funkcijo mestnega svetnika na Ptujju in funkcijo podpredsednika lokalnega odbora SD na Ptujju), podpredsednik/ica sta Jernej Šumečnik in Nina Huremovič, generalni sekretar pa je Gorazd Prah.

⁵⁷ Regijska razdelitev Mladega Forumu SD: Istra 5 klubov, Severna primorska 6, Notranjska 2, Osrednjeslovenska 6, Gorenjska 5, Dolenjska in Bela krajina 5, Zasavje 3, Posavje 1, Celjska 8, Savinjsko – Šaleška 1, Koroška 4, Zgornje Podravje 3, Spodnje Podravje 7 in Pomurje 5 klubov.

⁵⁸ ECOSY

⁵⁹ IUSY – v navedeni organizaciji so polnopravni člani.

4.3. SDM - Socialdemokratska mladina

je avtonomna mladinska organizacija, ki je bila ustanovljena 31. oktobra 1989 kot samostojna organizacija v okviru Socialdemokratske stranke Slovenije (tedaj še SDZ). S tem je stopila v prostor, nad katerim je imela do tedaj monopol Zveza socialistične mladine Slovenije - ZSMS. Danes ima Socialdemokratska mladina preko 4.500 članov in veliko število lokalnih odborov⁶⁰.

Tako kot MLD in Mladi Forum SD ima tudi SDM izdelan program in statut, v katerem je natančneje opredeljeno delovanje podmladka. Poudariti moram, da ima SDM enaka politična stališča kot matična stranka. Zopet pa sem pri pregledovanju statuta opazil zanimivo dejstvo, da tudi SDM drugače kot MLD in Mladi Forum SD navaja kdo je lahko član podmladka. Statut SDM opredeljuje, da je lahko član SDM vsak državljan Republike Slovenije v starosti od 15 do 33 let.

Poleg aktivnosti v domačem političnem prostoru (MSS), pa je podmladek sodeloval tudi v mednarodnem področju⁶¹. Aktivno pa SDM sodeluje z dvema slovenskima podmladkoma, in sicer z Novo generacijo in Mlado Slovenijo. S tema dvema podmladkoma ima podpisan sporazum o sodelovanju.

---

⁶⁰ Lokalni odbori SDM: Ljubljanski odbor, Domžale, Grosuplje, Ig, Velenje, Celje, Rogatec, Šoštanj, Murska Sobota, Gornja Radgona, Ptuj, Slovenska Bistrica, Maribor, Izola, Koper... Trenutno je predsednica Slovenske demokratske mladine Alenka Jeraj, ki je sicer tudi poslanka v državnem zboru RS, poleg teh dveh funkcij pa opravlja tudi funkcijo podpredsednice stranke SDS, podpredsednik SDM pa je Nikolaj Oblak.

⁶¹ Leta 1993 je podmladek SDM postal polnopravni član Mednarodne zveze mladih socialdemokratov – IUSY, vendar so leta 1997 prenehali s sodelovanjem zaradi nestrinjanja s politiko IUSY.

5. SEKUNDARNI DEL DIPLOMSKE NALOGE: PREDSTAVITEV REZULTATOV RAZISKAVE SLOVENSKEGA JAVNEGA MNENJA

Ta del diplomske naloge je primer sekundarne analize podatkov. Poteka na osnovi podatkov, ki so bili zbrani v okviru raziskave Slovensko javno mnenje 2000/1⁶².

Vprašalnik je bil sestavljen iz osmih sklopov vprašanj⁶³, tip vzorca v okviru te raziskave pa je sistematičen večstopenjski vzorec⁶⁴.

Pri svoji analizi sem tako uporabil metodo sekundarnih virov, nato pa sem s pomočjo SPSS programa poskušal ugotoviti povezanost med spremenljivkami.

Metode za analizo podatkov

Podatke za analizo sem črpal iz Slovenskega javnega mnenja, nato pa sem s pomočjo SPSS programa poskušal ugotoviti povezanost med odvisno in neodvisnimi spremenljivkami.

Za lažjo obdelavo oz. analizo mojih izbranih spremenljivk sem uporabil statistični paket SPSS – Statistical Package for the Social Sciences, ki je sestavljen iz modulov za reševanje različnih nalog in tako torej namenjen statistični obdelavi podatkov z osebnim računalnikom.

Za lažjo obdelavo, analizo mojih izbranih spremenljivk, sem znotraj SPSS-a uporabil naslednje podprograme: RECODE⁶⁵, FREQUENCIES⁶⁶ in CROSSTABS⁶⁷.

---

⁶² Raziskava Slovensko javno mnenje 2000/1 - (anketiranje) je potekala aprila 2000 pod vodstvom Nika Toša, izvajal pa jo je Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, ki deluje v okviru Fakultete za družbene vede v Ljubljani.

⁶³ Prvi sklop vsebuje vprašanja o osebni sreči, kvaliteti življenja in življenjskem standardu intervjuvanca in njegove družine, o odnosu do različnih skupin ljudi in zaupanju do ljudi in institucij. V drugem sklopu se nahajajo vprašanja, ki zadevajo vlogo države in oceno stanja gospodarstva na Slovenskem. Tretji sklop je posvečen vprašanjem o politiki, oceni zadovoljstva z demokracijo, naklonjenosti posameznim političnim strankam in politikom. Četrty sklop je posvečen intervjuvančevemu spremljanju medijev. Peti blok zadeva odnos do politikov in politike ter način vodenja države in političnih strank, šesti blok pa stališča o pridruženju Slovenije Evropski uniji. V sedmem sklopu so vprašanja o športnih in rekreacijskih aktivnostih. Za analizo sem uporabljal tretji in peti sklop, ki se nanašata na politične stranke.

⁶⁴ Sistematični večstopenjski vzorec - njegova velikost je 1097 enot, anketirano populacijo predstavljajo starejši od 15 let s stalnim prebivališčem v Sloveniji. Metoda, ki so jo uporabljali, je osebna anketa s šolanimi anketarji.

⁶⁵ RECODE - ta programski stavek je namenjen za združevanje, ki nam omogoča, da obstoječe vrednosti ene ali več spremenljivk s pomočjo npr. preurejanja merskih lestvic ali združevanja vrednosti spremenljivk v nove kategorije, rekodiramo v drugačne, nove vrednosti. V moji analizi mi je programski stavek RECODE služil za rekodiranje anketirancev v tri starostne razrede, in sicer prvi razred so

5.1. Rezultati analize in interpretacije podatkov

V raziskavi slovenskega javnega mnenja, opravljenega leta 2000, ki jo je izvajal Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, ki deluje v okviru Fakultete za družbene vede v Ljubljani, je sodelovalo 1097 anketirancev.

S pomočjo programskega stavka RECODE sem rekodiral vse anketirance v tri nadaljnje starostne razrede. To sem naredil zaradi lažjega nadaljnjega dela, saj sem se v svoji diplomski nalogi osredotočil na mlade, to je starostni razred med 15 in 32 let. Ta razred ima takšen razpon let zaradi dejstva, ker so člani podmladkov Slovenskih političnih strank lahko samo osebe, stare od 15 do 32 let.

Prvi razred so oziroma razred potencialnih članov podmladkov slovenskih političnih strank so sestavljali anketiranci, stari od 15 do 32 let, drugi razred predstavljajo anketiranci, stari od 33 do 59 let (ta razred predstavlja anketirance, ki jih osebno štejem v razred odraslih, zaposlenih) in tretji razred predstavljajo anketiranci, stari 60 in več let (ta razred zame osebno predstavlja razred upokojevcev).

Tabela 6: Anketiranci, rekodirani v tri starostne razrede

	ŠTEVILO ANKETIRANCEV	PROCENT ANKETIRANCEV
POPULACIJA OD 15-32 LET	297	27,1%
POPULACIJA OD 33-59 LET	540	49,2%
POPULACIJA OD 60 LET DALJE	254	23,2%
SKUPAJ	1091	100,0%

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

---

sestavljali anketiranci stari od 15 - 32 let, drugi razred anketiranci, stari od 33 – 59 let in tretji razred anketiranci, stari 60 in več let.

⁶⁶ FREQUENCIES – ta programski stavek je za izračun frekvenčnih porazdelitev za spremenljivke. Navedeni programski stavek sem uporabil za izračun velikosti razredov, ki sem jih dobil po rekodiranju.

⁶⁷ CROSSTABS - ta programski stavek sem uporabil za analizo povezanosti med spremenljivkami oz. za izračun dvo- razsežnih tabel, ki so mi pomagale ugotoviti naklonjenost mladih do različnih tematik (politike, prostega časa, političnih strank...). S podatki, pridobljenimi s programskim stavkom CROSSTABS, sem ugotovil povezanost spremenljivk, to je povezanosti oziroma korelacije med politiko in mladimi (mladimi in prostemu času...).

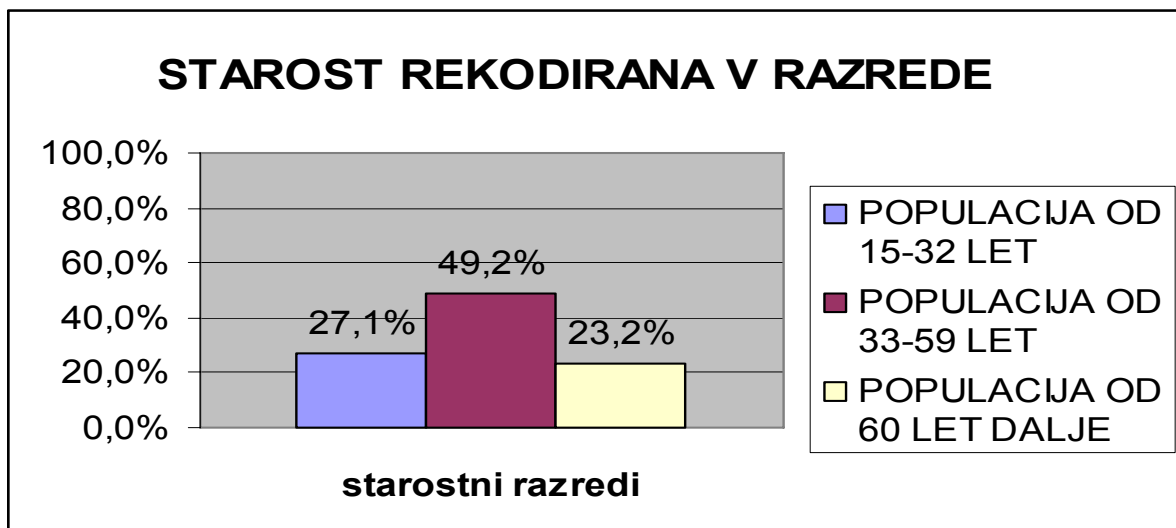
V tej analizi je sodelovalo 1091 anketirancev. 6 anketirancev ni hotelo povedati svoje starosti, zato jih v svoji analizi ne bom upošteval. Zato je vzorec moje raziskave samo 1091 anketirancev.

Iz tabele je razvidno, da je po rekodiranju vseh anketirancev v tri starostne razrede padlo v prvi razred oziroma razred, starih od 15 do 32 let kar 297 anketirancev (oziroma predstavljeno v odstotkih jih v ta razred spada 27,1% anketirancev). V drugi, tako imenovani razred, starih od 33 do 59 let, je padlo 540 anketirancev (to je tudi največji razred, sem spada kar 540 anketirancev). V tretji razred, to je razred anketirancev, starih 60 in več let, pa je padlo 254 anketirancev (predstavljeno v odstotkih to znaša 23,2% anketirancev).

Iz prikazane tabele je razvidno, da je največji oziroma da je največ anketirancev padlo v 2. razred, razred starih od 33 do 59 let. To je povsem razumljivo in pričakovano, saj večina slovenske populacije pade ravno v ta razred.

Za lažjo vizualno ponazoritev pridobljenih podatkov je prikazan tudi graf.

Graf 4: Anketiranci rekodirani v tri starostne razrede

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

Tabela 7: Članstvo v političnih strankah

ALI STE ČLAN KAKŠNE POLITIČNE STRANKE?			
STAROST	DA	NE	SKUPAJ
15-32 let	2,4%	97,6%	100%
33-59 let	4,7%	95,3%	100%
60 > let	5,9%	94,1%	100%

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

Iz tabele je razvidno, da večina slovenskega prebivalstva ni včlanjenega v politične stranke.

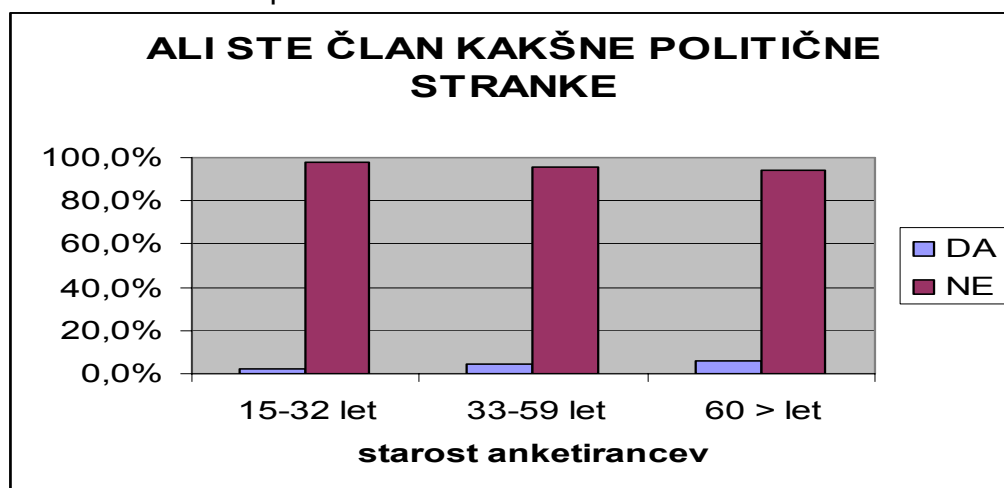
Če pogledamo včlanjenost v politične stranke glede na določene razrede, pa so rezultati naslednji.

V starostnem razredu »mladih«, to je razredu anketirancev, ki so stari od 15 do 32 let, jih kar 97,6% ne pripada nobeni politični stranki oziroma povedano drugače, je v tej starostni skupini le 2,4% anketirancev včlanjenih v politične stranke.

V naslednji starostnem razredu, to je razredu starih od 33 do 59 let, ki je med drugim po rekodiranju v razrede največji razred, pa 95,3% anketirancev ni članov političnih strank oziroma jih le 4,7% včlanjenih v politične stranke. Tretji razred, ki je med drugim v tej raziskavi, po rekodiranju v starostne razrede, tudi najmanjši razred, pa je največ anketirancev včlanjenih v politično stranko ravno tukaj, in sicer je 5,9% anketirancev včlanjenih v politično stranko oziroma jih 94,1% ni včlanjenih v politične stranke.

Za lažjo vizualno ponazoritev pridobljenih podatkov je prikazan tudi graf.

Graf 5: Ali ste član politične stranke

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

Tabela 8: Stopnja zanimanja anketirancev za politiko

V KOLIKŠNI MERI VAS ZANIMA POLITIKA						
STAROST	zelo me zanima	do neke mere	le malo	sploh ne me	ne vem, brez odg.	skupaj
15-32 let	3,4%	33,3%	38,0%	24,9%	0,3%	100,0%
33-59 let	6,5%	44,3%	30,2%	18,1%	0,9%	100,0%
60> let	8,3%	39,0%	22,4%	29,1%	1,2%	100,0%

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

Ta tabela nam bo pokazala, koliko anketirance zanima politika. Tudi tukaj sem anketirance razdelil na tri starostne razrede.

V starostnem razredu mladih, to je starih od 15 do 32 let, 3.4% anketirancev trdi, da jih politika zelo zanima, v naslednjem starostnem razredu, razredu starih od 33 do 59 let, tako imenovanem razredu zaposlenih, jih 6.5% trdi da jih politika zelo zanima, v tretjem razredu, razredu starih 60 in več let, pa jih 8.3% trdi, da jih politika zelo zanima. V tem razredu je odstotek anketirancev, ki jih politika zelo zanima najvišji.

Z naslednjo trditvijo, da jih politika zanima do neke mere, je soglašalo 33.3% anketirancev, starih od 15 do 32 let, naslednji starostni razred, to je razred starih od 33 do 59 let, jih s to trditvijo soglašajo 44.3%, v zadnjem razredu, razredu starih 60 in več let, pa 39% anketirancev soglašajo s to trditvijo.

38% anketirancev, starih od 15 do 32 let je trdilo, da jih politika zanima le malo, medtem ko je samo 30.2% anketirancev starih od 33 do 59 let trdilo, da jih politika zanima le malo. Najnižji odstotek pri tej trditvi je bil pri tretjem starostnem razredu, in sicer 22.4% anketirancev, starih 60 in več let trdi, da jih politika zanima le malo.

Pri naslednji trditvi, to je trditev, da jih politika sploh ne zanima, pa so najvišji odstotek, kar 29.1%, dosegli v tretjem starostnem razredu, to je razredu anketirancev starih 60 in več let. Najmanjši odstotek je bil v razredu anketirancev, starih od 33 do 59 let, in sicer 18.1%, medtem ko je 24.9% anketirancev, starih od 15 do 32 let trdilo, da jih politika sploh ne zanima.

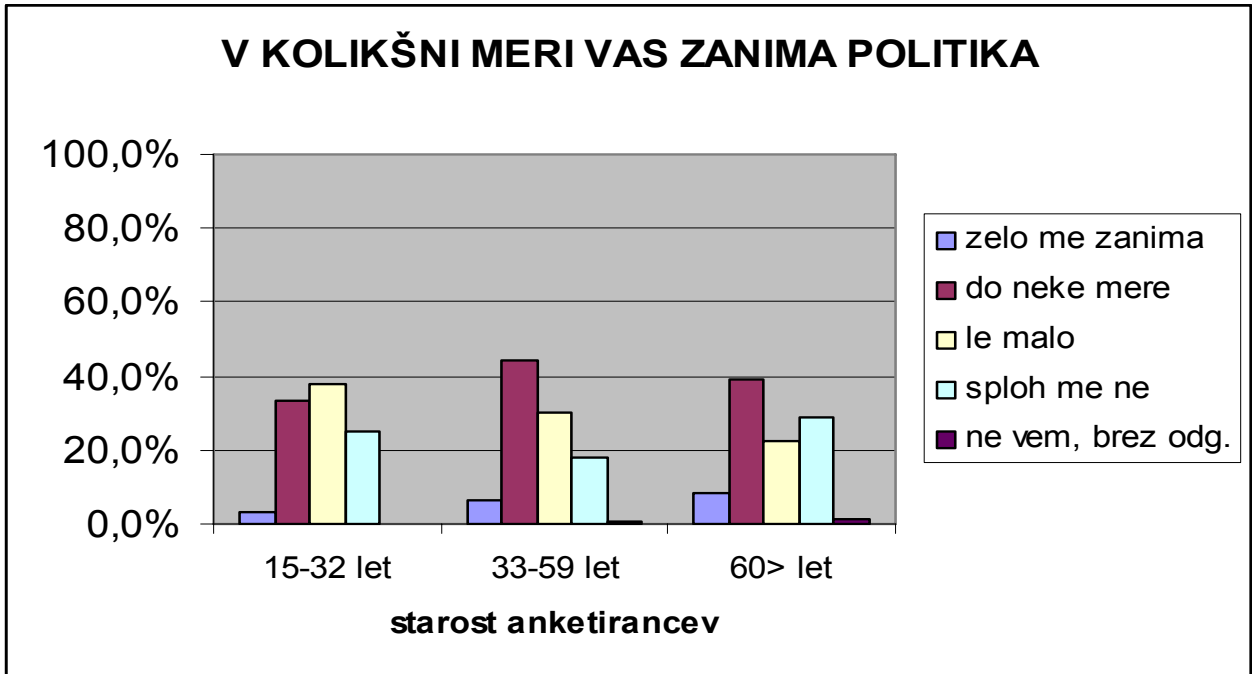
Na zastavljeno vprašanje ni hotelo odgovoriti ali ni znalo odgovoriti 0.3% starih od 15 do 32 let, 0.9% starih od 33 do 59 let in 1.2% starih 60 in več let.

Če povzamemo rezultate, ki jih je nam predstavila tabela, lahko opazimo, da starostni razred »upokojenec«, to je starih 60 in več let, kaže glede na preostala

druga dva starostna razreda, na največje zanimanje za politiko. Najmanj zanimanja pa je pri mladih.

Za lažjo vizualno ponazoritev pridobljenih podatkov je prikazan tudi graf.

Graf 6: Stopnja zanimanja anketirancev za politiko

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

Tabela 9: Pomembnost politike

POMEMBNOST POLITIKE						
STAROST	sploh ni pomembno	ne preveč pomembno	precej pomembno	zelo pomembno	ne vem, brez odg.	skupaj
15-32 let	34,0%	51,9%	11,8%	1,0%	1,3%	100%
33-59 let	28,9%	49,0%	17,4%	2,4%	2,2%	100%
60 > let	29,5%	42,9%	18,9%	6,3%	2,4%	100%

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

Ta tabela nam predstavlja, kako vsi trije starostni razredi gledajo na pomembnost politike. V starostnem razredu mladih, to je starih od 15 do 32 let, jih 34% trdi, da politika sploh ni pomembna, v starostnem razredu starih od 33 do 59 let, tako imenovanem razredu zaposlenih, jih trdi, da politika sploh ni pomembna 28,9%. V tretjem razredu, razredu starih 60 in več let, pa jih 29,5% trdi, da politika sploh ni pomembna.

Z naslednjo trditvijo, da politika ni preveč pomembna, je soglašalo kar 51,9% , starih od 15 do 32 let, naslednji starostni razred, to je razred starih od 33 do 59 let, jih s to trditvijo soglaša 49%. V zadnjem razredu, razredu starih 60 in več let, pa 42,9% soglaša s to trditvijo.

11,8% starih od 15 do 32 let se strinja, da je politika precej pomembna, s to trditvijo se strinja tudi 17,4% starih od 33 do 59 let in kar 18,9%, starih 60 in več let.

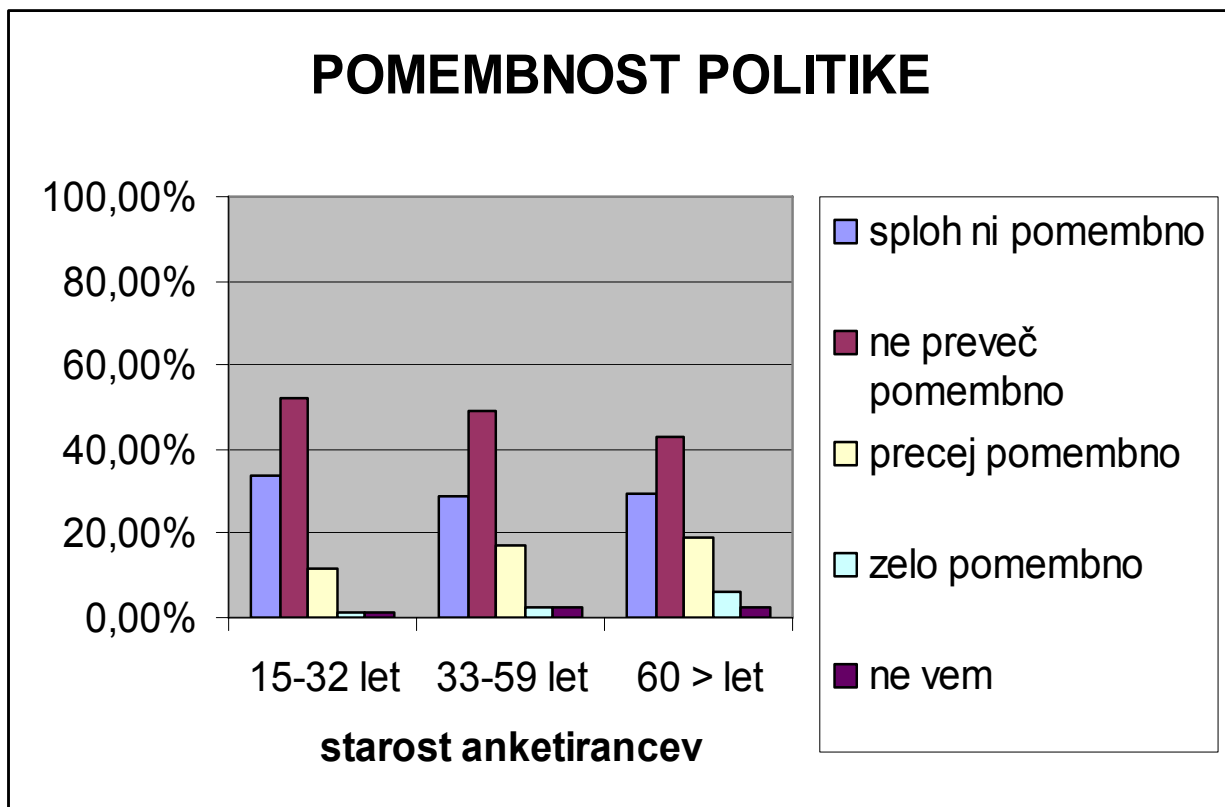
S trditvijo, da je politika zelo pomembna, pa se je strinjal le 1% anketirancev, starih od 15 do 32 let, 2,4 % anketirancev, starih od 33 do 59 let in kar 6,3%, starih 60 in več let. Na zastavljeno vprašanje ni hotelo odgovoriti ali ni znalo odgovoriti 1,3% anketirancev, starih od 15 do 32, 2,2% starih od 33 do 59 in 2,4% starih 60 in več let.

Če povzamemo rezultate, ki nam jih je predstavila tabela, lahko opazimo, da razred starih 60 in več let (razred upokoјencev) v največji meri soglaša s trditvijo, da je politika zelo pomembna. Najmanj pa so se strinjali s to trditvijo anketiranci, stari od 15 do 32 let.

Tako lahko povzamemo, da mladi ne posvečajo velike pozornosti politiki glede na ostale starostne razrede.

Za lažjo vizualno ponazoritev pridobljenih podatkov je prikazan tudi graf.

Graf 7: Pomembnost politike

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

Tabela 10: Zaupanje anketirancev v institucije: politične stranke

ZAUPANJE POLITIČNIM STRANKAM						
STAROST	SPLOH NIČ	LE MALO	PRECEJ	V CELOTI	BREZ ODG.	SKUPAJ
15-32 let	42,4%	46,8%	6,1%	1%	3,7%	100%
33-59 let	35,6%	47,8%	12%	0,9%	3,3%	100%
60 > let	31,9%	40,2%	18%	3,5%	6,7%	100%

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

Ta tabela nam predstavlja, kako vsi trije starostni razredi zaupajo političnim strankam. V starostnem razredu mladih, to je starih od 15 do 32 let, jih 42,2% čisto nič ne zaupa političnim strankam, v starostnem razredu starih od 33 do 59 let, tako imenovanem razredu zaposlenih, jih ne zaupa 35,6%, v tretjem razredu, razredu starih 60 in več let pa jih 31,9% ne zaupa političnim strankam.

46,8% starih od 15 do 32 let jih le malo zaupa, v starostnem razredu starih od 33 do 59 let jih le malo zaupa 47,8%, v tretjem razredu, razredu starih 60 in več let, pa jih malo zaupa 40,2%.

Precej zaupa političnim strankam le 6,1% starih od 15 do 32 let, 12% starih od 32 do 59 let in kar 18% starih 60 in več let.

V celoti pa zaupa političnim strankam le 1% anketirancev, starih od 15 do 32 let, še manj jih v celoti zaupa političnim strankam v starostnem razredu od 32 do 59 let in to samo 0,9%. Največ anketirancev, ki v celoti zaupajo političnim strankam, pa je bil v starostnem razredu starih 60 in več let in to kar 3,5%.

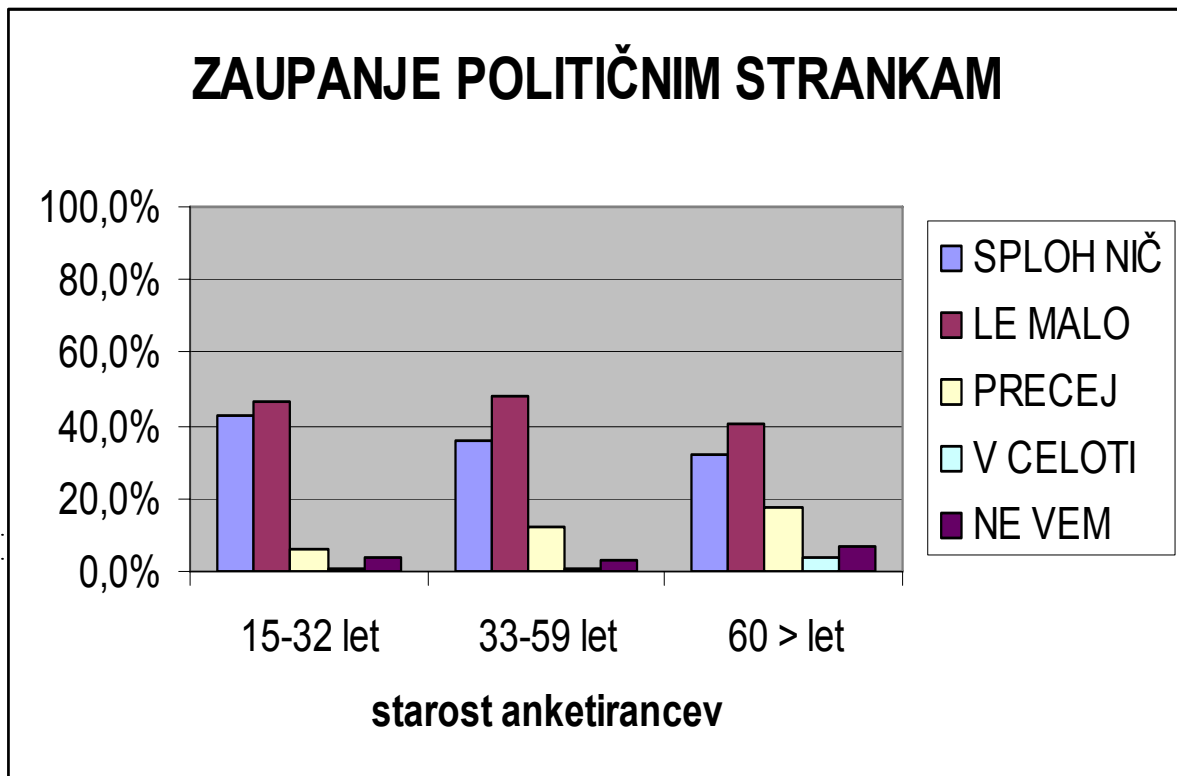
Na zastavljeno vprašanje ni hotelo odgovoriti ali ni znalo odgovoriti 3,7% starih od 15 do 32, 3,3% starih od 33 do 59 in 6,7% starih 60 in več let.

Če povzamemo rezultate, ki jih je nam predstavila tabela, lahko opazimo, da razred starih 60 in več let (razred upokojencev) najbolj zaupa političnim strankam. Druga dva starostna razreda pa sta bila skoraj enakovredna.

Rezultat je bil pričakovan, saj so anketiranci, stari 60 in več let, že pri prejšnjem vprašanju glede pomembnosti politike rahlo izstopali.

Za lažjo vizualno ponazoritev pridobljenih podatkov je prikazan tudi graf.

Graf 8:Zaupanje anketirancev v institucije: politične stranke

Vir: Obdelava podatkov SJM 2000, program SPSS

5.2. UGOTOVITVE PRIDOBLENE IZ ANALIZE PODATKOV

Podatki, ki sem jih pridobil z obdelavo raziskave SJM 2000 in razčlenjevanjem anketirancev na tri starostne razrede⁶⁸, so mi podali naslednje pomembne ugotovitve.

Predvsem pa moram poudariti, da je vzorec bil statistično gledano dovolj velik in da so zato rezultati reprezentativni za celotno slovensko populacijo.

Raziskava je pokazala, da je interes za politiko najmanjši v starostnem razredu mladih, to je starih od 15 pa do 32 let. Prav tako je v tem razredu v primerjavi z drugima dvema razredoma, najmanj članov političnih strank in posledično je tudi zaupanje v politične stranke najmanjše prav v tem razredu. Rezultati so bili pričakovani, saj se večina mladine v mlajših letih bolj zanima za druge stvari kot pa za politiko.

Ta analiza podatkov samo potrjuje podatke, ki so bili pridobljeni v raziskavi Mladina 2000, kjer so mladi na lestvici pomembnosti rangirali politiko in politične dogodke na zadnje mesto. Celo nakupovanje, skrb za lastni izgled, so postavljali višje kot politiko. To pa deloma potrjuje moje uvodne misli, kjer sem sklepal, da je potrošniška družba spremenila današnjo mladino in da se v ospredje postavlja lastni interes.

Iz pridobljenih podatkov lahko trdimo, da podatki kažejo na določeno mero politične apatičnosti slovenske mladine. Vprašanje pa je, kje iskati pravi razlog za to. Ali je to posledica potrošniške družbe, ali nezadostne aktivnosti političnih strank in podmladkov?

Na ta vprašanja pa bom skušal odgovoriti s pomočjo opravljenih intervjujev.

---

⁶⁸ starostni razred mladih, odraslih in upokojencev

6. PODATKI PRIDOBLJENI IZ STRUKTURIRANEGA INTERVJUJA

6.1. ANALIZA INTERVJUJEV PODMLADKOV STRANK

V tem delu bom predstavil relevantne podatke, ki sem jih pridobil na podlagi intervjujev s podmladki. Intervjuje sem opravil z vsemi podmladki strank. Celotni intervjuji so priloženi v prilogi. Rezultate intervjuja sem razdelil na naslednje sklope:

- **motiv mladih za včlanitev v podmladek strank⁶⁹**

Podatke za ugotovitve sem pridobil s pomočjo strukturiranega intervjuja, ki sem ga opravil z vodilnimi predstavniki podmladkov.

Kot prvo me je zanimalo, zakaj se današnja mladina sploh včlani v podmladek in tako sem predstavnike podmladka povprašal po njihovem motivu za včlanitev. Skoraj vsi intervjuvani so kot razlog včlanitve navedli željo po spoznavanju političnega procesa, željo po spremembah, po spoznavanju novih ljudi ter spoznavanje dela mladinskih organizacij. Nekateri predstavniki podmladka pa v svoji včlanitvi vidijo tudi odskočno desko v politični svet. Pri tem vprašanju so si bili odgovori dokaj podobni, tako lahko trdimo, da je **glavni razlog včlanitve v podmladek želja po spremembah.**

- **Sodelovanje z matično stranko**

Glede sodelovanja z matično stranko pa so bili odgovori že različni. Predstavniki podmladka SDM je njihovo sodelovanje z matično stranko ocenil kot odlično, medtem ko sta predstavniki drugih dveh podmladkov ocenila sodelovanje z matično stranko kot zelo dobro (Mladi Forum SD in MLD). Predstavniki Mladega foruma SD je poudaril, da se je sodelovanje občutno izboljšalo po aprilskem kongresu stranke, ko je Uroš Jauševc, ki je njihov član, postal glavni tajnik matične stranke. Povzame lahko, da je sodelovanje podmladkov z matičnimi strankami **zelo dobro**, vendar je njihovo sodelovanje zelo odvisno od moči in velikosti podmladka.

---

⁶⁹ Predvsem me je zanimal motiv mladih za včlanitev v podmladek strank, njihova povezava in sodelovanje z matično stranko, njihov vpliv in moč in kako in na kakšen način skušajo vplivati na sprejemanje zakonodaje.

- **Sodelovanje s poslansko skupino**

Vsi predstavniki podmladkov so zatrdili, da zelo dobro sodelujejo s poslanskimi skupinami in imajo redne stike. Poleg tega pa so predstavniki podmladkov velikokrat tudi prisotni na sejah poslanskih skupin.

- **Kanali vplivanja na sprejemanje zakonodaje**

Tudi pri tem vprašanju so bili odgovori zelo podobni. Podmladki vplivajo na sprejemanje zakonodaje predvsem preko poslanskih skupin, v manjši meri pa tudi preko ministrov matične stranke in organov matičnih strank. Predstavniki podmladkov trdijo, da imajo precejšen vpliv na sprejemanje zakonodaje, ki jih zanima. Tako so sodelovali (večina podmladkov) pri sprejemanju naslednje zakonodaje: zakon o vrtcih, zakon o visokem šolstvu, zakon o lokalni samoupravi, zakon o dohodnini, zakon o opravljanju zaključnih izpitov in maturitetnega izpita, volilni zakonodaji...

V tem delu pa bi izpostavil podmladek SDM, ki poleg naštetih kanalov vplivanja poudarja, da njihov podmladek vpliva na sprejemanje zakonodaje tudi preko strokovnih sodelavcev poslanske skupine SDS. Ti strokovni sodelavci pa so člani njihovega podmladka.

- **Prehod iz podmladka v vodstvene strukture stranke**

Vsi predstavniki podmladka trdijo, da so možnosti prehoda, vendar poudarjajo, da je vse odvisno od posameznika. Za prehod se je potrebno zelo izkazati.

Tukaj pa bi izpostavil odgovor predstavnika Mladega foruma SD, ki je povedal, da so možnosti prehoda izredno dobre, saj je na letošnjem kongresu matične stranke v organe stranke prišlo precej članov podmladka.

- **Predstavniki podmladka v organih stranke**

Vsi predstavniki so povedali, da imajo svoje člane zastopane v izvršnem odboru, svetu stranke in na kongresih strank. Skoraj vsi podmladki imajo enega člana v izvršnem odboru matične stranke (ta član je ponavadi predsednik podmladka), izjema je le Mladi forum SD, ki ima kar dva člana v predsedstvu stranke. V svetu matičnih strank pa je v večini primerov zastopan celotni izvršni odbor podmladka.

Preko teh predstavnikov lahko podmladki vplivajo na spremembe in na dogajanja v matičnih strankah. Tako lahko aktivno sodelujejo pri oblikovanju smernic in politike stranke.

6.2. ANALIZA INTERVJUJEV MATIČNIH STRANK

- **Vzrok ustanovitve podmladka**

Pri tem vprašanju so predstavniki vseh strank navedli zelo podobne razloge ustanovitve podmladkov. Glavni razlogi bi naj po njihovem mnenju bili: izobraževanje mladine, potreba po organiziranosti mladih v neko skupno enoto, mladim približati politični svet.

- **Sodelovanje stranke in podmladka**

Tudi pri tem vprašanju so predstavniki vseh strank podali identičen odgovor. Stranke trdijo, da zelo dobro sodelujejo s podmladki strank.

- **Ali podmladek podpira isto politiko kot matična stranka**

Pri tem vprašanju pa že prihaja do manjših razlik v odgovorih. Predstavniki strank SD in LDS trdijo, da njihovi podmladki v veliki večini podpirajo politiko matične stranke. Tukaj bi izpostavil primer, ko je podmladek SD kljub javnemu podpiranju matične stranke za vstop v NATO temu nasprotoval in bil proti vstopu v zvezo NATO.

Medtem ko pa predstavnik stranke SDS trdi, da njihov podmladek podpira popolnoma isto politiko in dejansko je to tudi res, saj jih podmladek v celoti podpira na vseh področjih.

- **Ali podmladek sodeluje s poslansko skupino in če na kakšen način?**

Tukaj so odgovori že različni. Predstavnik stranke SDS trdi, da njihov podmladek zelo dobro sodeluje s poslansko skupino. To sodelovanje se kaže v rednih srečanjih podmladka s poslansko skupino in tudi v dejstvu, da so nekateri člani podmladka zaposleni kot strokovni sodelavci v poslanskih skupin in so tako dejansko ves čas prisotni in imajo več možnosti podajanja predlogov k sprejemanju interesantne zakonodaje. Predstavniki stranke SD in LDS tudi trdijo, da njihovi poslanski skupini zelo dobro sodelujeta s podmladkoma. Se srečujejo dokaj pogosto in vrata so jim vedno odprta. Prav tako so poudarili, da so predstavniki podmladka velikokrat sodelovali pri dajanju predlogov k sprejemanju zakonodaje.

- **Preko katerih kanalov lahko podmladki največ vplivajo na sprejemanje zakonodaje?**

Predstavniki strank trdijo, da lahko in da dejansko podmladki vplivajo na sprejemanje zakonodaje preko poslanskih skupin (medsebojna komunikacija), preko organov strank, kjer imajo podmladki tudi svoje predstavnike, preko ministrov strank in preko lastnih strokovnih sodelavcev, ki delajo v poslanskih skupinah – to se nanaša le na podmladek stranke SDS.

- **Ocenite možnost prehoda članov podmladka na funkcije v organe stranke**

Vsi predstavniki strank trdijo, da je možnost prehoda dobra. Odgovori pa se rahlo razlikujejo, kar je povsem normalno.

Predstavniki SDS trdi, da je prehodnost dobra, saj je član SDM tudi član SDS. Še boljši pokazatelj na odprtost stranke mladim, je dejstvo, da je članica podmladka postala poslanka (kar pomeni, da tudi mladi ob volitvah na strankarski listi visoko kotirajo). Kot zelo dobro prehodnost je označil predstavnik SD, saj je po zadnjem kongresu stranke v vodstvene položaje stranke prišlo veliko nekdanjih članov podmladka. Tudi v LDS se strinjajo, da je članom podmladka dana velika možnost prehoda položajev v stranki, vendar opozarjajo, da je to odvisno predvsem od vsakega posameznika in od dejstva, koliko truda in časa je namenil stranki.

- **Ocenite vlogo in moč vašega podmladka**

Vsi predstavniki strank ocenjujejo lastne podmladke kot zelo močne in trdijo, da svojo moč in vpliv še povečujejo.

- **Kako v stranki gledate na podmladek (pri tem vprašanju so bile podane naslednje možnosti)?**

- Kot na lastno interesno skupino – s to trditvijo se strinjajo naslednje stranke: SD, LDS, SDS
- Kot na valilnico bodočih kandidatov za funkcije v stranki – s to trditvijo se strinjajo naslednje stranke: SD, LDS, SDS
- Drugo: SDS – velik potencial, vir strokovnega razmišljanja; SD – ideološki laboratorij, večplastno gledanje; LDS – nove politike, liderje.

- **Ali se strinjate z naslednjimi trditvami (podane so bile naslednje trditve):**
  - a) Mladina je preveč apatična in preveč ozko usmerjena – s to trditvijo se strinjajo naslednje stranke: SDS, SD in LDS
  - b) Podmladki aktivno sodelujejo pri delu stranke – s to trditvijo se strinjajo naslednje stranke: SD, SDS in LDS (k trditvi so dodali še, da podmladki sodelujejo preko svojih članov, ki jih imajo v organih strank)
  - c) Podmladek ima vlogo izobraževanja mladine za kasnejše potencialne liderje – s to trditvijo se strinjajo naslednje stranke: LDS, SDS, SD se strinjajo v celoti.
  - d) Velikokrat podmladek predlaga rešitev stranki, ki se nato dejansko uveljavi – s to trditvijo se strinjajo naslednje stranke: vse stranke trdijo da pogosto, vendar je odvisno od kvalitete predloga
  - e) Stranka preko svojega podmladka poskuša vplivati na mladino– s to trditvijo se strinjajo naslednje stranke: vse stranke (SDS, SD, LDS)
  - f) Vsaka parlamentarna stranka bi morala imeti lasten podmladek – s to trditvijo se strinjajo naslednje stranke: vse stranke (SDS, SD, LDS)

6.3. POVZETEK IN ANALIZA INTERVJUJA STRANK IN PODMLADKOV

Podatki, ki sem jih pridobil z intervjuvanjem strank in podmladkov, so mi dejansko pokazali moč podmladkov. Ugotovil sem, na kakšen način lahko in dejansko tudi vplivajo podmladki na sprejemanje zakonodaje in kako lahko pomagajo pri oblikovanju in implementaciji politike strank.

Iz podatkov, pridobljenih iz intervjujev, lahko trdim, da so **slovenski podmladki aktiven akter v slovenskem političnem prostoru.**

Podmladki imajo tudi več kanalov, preko katerih lahko vplivajo na sprejemanje zakonodaje in dajanje amandmajev, vendar menim, da je najmočnejši in najboljši kanal vplivanja poslanska skupina. Zaradi tega dejstva si vsi podmladki ustvarjajo komunikacijske poti s poslanskimi skupinami in tudi vsi imajo dobro izdelane. Morda bi izpostavil predvsem podmladek stranke SDS, pri katerem je opaziti, da so po zadnjih državnozborskih volitvah skupaj z matično stranko pridobili na moči in vplivu⁷⁰. Iz tega dejstva lahko ugotovimo, da so podmladki pomladnih strank trdno in uspešno delali in veliko doprinesli k uspehu lastnih strank in tako dobili nagrado, ki so jo lastne stranke poplačale z različnimi funkcijami v strankah, deli v poslanskih skupinah, v vladnih službah...

Izpostavil pa bi tudi podmladek Mladi forum SD, ki je največji med slovenskimi podmladki in si je s trdnim delom ustvaril dober položaj znotraj stranke (to dejstvo nam potrdi zadnji kongres stranke, kjer se je pokazalo, kako enoten in močan je njihov podmladek in kako lahko člani podmladka s trdnim delom zasedejo vodilne funkcije v stranki). Osebno menim tudi, da je podmladek Mladi forum SD neka posebnost med slovenskimi podmladki, saj je edini, ki je v svoji zgodovini delovanja nasprotoval politiki lastne stranke (primer NATO – podmladek je bil proti vstopu, medtem ko pa je matična stranka podpirala vstop v zvezo NATO). Tudi podmladek MLD je zelo aktiven v svojem delu, vendar podatki, ki sem jih pridobil iz intervjuja nakazujejo rahlo slabše sodelovanje med stranko in njimi, kar je po mojem mnenju posledica dejstva, da je LDS zadnje desetletje bila vladajoča stranka in zato ni namenila posebne pozornosti lastnemu podmladku, kot druge stranke. Kljub temu pa se je MLD razvil v velik podmladek s precejšnjim vplivom v mladinski politiki in ima razvite tudi zelo dobre komunikacije s poslansko skupino.

7. TESTIRANJE HIPOTEZ IN ZAKLJUČEK

V diplomskem delu sem sprva obravnaval osnovne pojme kot so politična stranka, interesna skupina, mladina in prosti čas. Ti pojmi so mi podali osnovo za nadaljnje delo, ki je temeljilo predvsem na analizi podatkov, pridobljenih iz SJM 2000 in intervjujev, opravljenih na podmladkih in strankah.

Le ti podatki pa so mi pomagali pri testiranju hipotez.

H₁: »Slovenska mladina ni politično apatična«

Kljub mojemu prepričanju, da vendarle slovenska mladina ni politično apatična, so podatki, pridobljeni s pomočjo intervjujev in analizo podatkov SJM 2000, podali drugačne izsledke.

V intervjujih, ki sem jih opravil s predstavniki strank in podmladkov, se je večina intervjuvancev strinjala s trditvijo, da je slovenska mladina apatična. Na to pa so pokazali tudi podatki, pridobljeni iz SJM 2000, kjer je najmanjši interes za politiko bil prav v starostni skupini mladih. Prav tako je v tej skupini tudi najmanj članstva strank in najmanj zaupanja v politične stranke.

Tako lahko sklepamo, da je slovenska mladina politično apatična, s tem pa tudi ovržemo hipotezo.

Vzrok politične apatičnosti pa je, po mojem mnenju in mnenju nekaterih intervjuvancev, v potrošniški družbi, ki izpostavlja lastni interes in zapostavlja dobrine, kot so solidarnost, skupno dobro, prijateljstvo.

H₂: »Podmladek slovenske parlamentarne stranke ima prvine in deluje kot interesna skupina in ne kot stranka«

Navedeno hipotezo sem skušal potrditi s pomočjo analize literature in analize statinov podmladkov. Seveda pa je podmladek politične stranke zelo težko definirati, saj se tukaj prepletajo lastnosti interesnih skupin – organizacij in političnih strank.

---

⁷⁰ Moč in vpliv je mišljen kot na večje število članov podmladkov zaposlenih v matični stranki, v poslanskih skupinah in v vladnih službah

Zato sem si zastavil naslednji vprašanji: ali je podmladek politična stranka in, ali je podmladek politične stranke interesna skupina.

- Ali je podmladek politična stranka - podmladek ne more biti politična stranka, saj je temeljna prvina strank, če se opremo na besede Anthonyija Downsa, sodelovanje na volitvah s ciljem zmagati. Podmladek stranke pa ne sodeluje na volitvah za pridobivanje glasov volivcev, ne nastopa v strankarski in parlamentarni areni, ampak je samo neka vrsta interesna organizacija znotraj politične stranke, ki na nek specifičen način promovira politično stranko. Torej lahko razberemo, da podmladek stranke ni politična stranka, saj mu manjkajo ključne prvine, ki določajo politično stranko (boj za oblast,...).
- Ali je podmladek politične stranke interesna skupina – tako kot pri definicijah političnih strank najdemo veliko različnih avtorjev in definicij, je tako tudi pri definiranju interesnih skupin. Wilson Graham trdi, da je interesna skupina organizacija, ki je ločena od države, vendar poskuša vplivati na določene javne politike. Po tej definiciji je interesna skupina združenje ljudi, ki vstopajo v proces oblikovanja politik in v njem skušajo uveljaviti svoje cilje. Delujejo na vseh področjih javne uprave oz. vlade, pri vseh fazah oblikovanja in uresničevanja politik. Po navedeni definiciji pa podmladek politične stranke ne more biti interesna skupina, ker podmladek stranke ne skuša vplivati in ne more samostojno vplivati (vpliva lahko samo s pomočjo in preko matične stranke) na oblikovanje javnih politik in tudi ne deluje na vseh področjih javnih politik in pri vseh fazah oblikovanja in uresničevanja politik.

Če pa pogledamo druge lastnosti podmladka stranke, pa lahko definiramo podmladek kot neko vrsto interesne skupine, saj se interesne skupine medsebojno razlikujejo po notranji organizaciji, načinu delovanja, virih financiranja, podporni bazi. Pri podmladku stranke je glavna podporni baza matična politična stranka, saj lahko podmladek svoje interese najbolj učinkovito izraža preko matične politične stranke in preko stranke vpliva na politične odločevalce.

Če sedaj, ko sta bila predstavljena oba aspekta, povzamem navedeno, lahko podam naslednjo ugotovitev. Pri podmladku politične stranke gre za prostovoljno interesno organizacijo znotraj matične politične stranke. Podmladek samostojno določa svojo

politiko – pri tem se opira na politiko, ki jo izvaja matična stranka – in enakopravno sodeluje pri oblikovanju politike matične stranke. Podmladek ima tudi pravico do ločenega mnenja.

Pri podaji te ugotovitve sem se oprl na statut Mladega foruma SD, kjer je podana naslednja definicija podmladka stranke na državni ravni: »Mladi forum SD je avtonomna mladinska organizacija in gibanje, ki deluje v okviru Združene liste socialnih demokratov. Mladi forum SD samostojno določa svojo politiko in enakopravno sodeluje pri oblikovanju politike SD. Ima pravico do ločenega mnenja. Sklepi SD, ki so v nasprotju z njegovo politiko, Mladega foruma SD ne zavezujejo (Statut Mladega foruma SD Centrala, I./1, 2001).

Tako lahko potrdimo hipotezo in trdimo, **da je podmladek interesna skupina.**

H₃: »podmladki imajo precejšen vpliv v slovenskem političnem prostoru in lahko neposredno tudi vplivajo na sprejemanje zakonodaje, kar pomeni, da imajo podmladki moč«

Navedeno hipotezo sem testiral s pomočjo ugotovitev, ki sem jih pridobil z opravljenimi intervjuji. Trdimo lahko, da so podmladki slovenskih političnih strank pomemben akter v slovenskem političnem prostoru. Iz intervjujev sem tudi ugotovil, da podmladki lahko in dejansko vplivajo na slovenski politični prostor in v določeni meri vplivajo tudi na sprejemanje zakonodaje, predvsem preko poslanskih skupin in organov matičnih strank. Tako lahko trdimo, da imajo podmladki neko relativno moč. Kako pa so jo sposobni uporabiti, pa je odvisno od organiziranosti in moči podmladka. Predvsem je pomembno, da podmladki dobro sodelujejo z matičnimi strankami in poslanskimi skupinami, saj lahko preko njih največ dosežejo.

Navedena hipoteza se je prav tako potrdila s pomočjo intervjujev. Tako predstavniki strank kot predstavniki podmladkov so zatrdili, da izredno dobro sodelujejo s poslanskimi skupinami.

Sodelovanje med podmladki in poslanskimi skupinami večinoma bazira na rednih srečanjih, dobrih komunikacijskih kanalih... Opozoriti moram, da osebno menim, da so podmladki pomladnih strank z zadnjimi parlamentarnimi volitvami pridobili na moči, saj se je nekaj članov podmladkov zaposlilo kot strokovni sodelavci v poslanskih skupinah. S tem pa jim je omogočena konstantna komunikacija in večja možnost dajanja dobrih predlogov.

Kot sem na začetku diplomske naloge navedel, je moj namen bil ugotoviti, kakšno moč imajo podmladki strank. Če povzamemo vse ugotovitve, lahko trdimo, da vendarle podmladki slovenskih političnih strank imajo določeno moč v političnem prostoru. Seveda je pa povsem odvisno od samega podmladka, kako sposoben je izkoristiti svojo moč.

Rad bi poudaril, da so zadnje parlamentarne volitve doprinesle spremembe tudi v pomladke strank. Zelo dobro je nastalo situacijo izkoristil podmladek SDM, ki je preko svoje matične stranke vnovčil svojo moč in novonastali položaj ter sam sebe in nosilce funkcij v podmladku postavil na pomembne položaje v vladnih službah, lastni poslanski skupini in tudi matični stranki (nekateri člani podmladka delajo kot strokovni sodelavci poslanske skupine, spet drugi so zavzeli pozicije v vladnih službah in se povzpeli v matični stranki – to lahko razumemo tudi kot nekakšno nagrado matične stranke pri pomoči k zmagi na volitvah). Najbolj pa je sprememba oblasti prizadela podmladek MLD, ki tako kot matična stranka trenutno ne najde izhoda iz manjše krize. Spremembe v vodstvu matične stranke se odražajo tudi v podmladku, ki pa ne nastopa dovolj enotno in si ne more izboriti ključne pozicije v matični stranki. Vzrok temu je lahko tudi dejstvo, da je matična stranka vladala celih 12 let in v tem obdobju ni posvečala večje pozornosti lastnemu podmladku. S tem pa je podmladek izgubil tudi nekaj moči. Vendar verjamem, da se jim bo s trdnim delom in boljšim sodelovanjem z matično stranko uspelo dvigniti in izgraditi močan podmladek.

Zelo dobro pa je nastalo dobro izkoristil podmladek Mladi forum SD, ki je izgubo manjše moči in prehoda iz pozicije v opozicijo izkoristil in na zadnjem kongresu matične stranke nastopil kot ključni akter in uveljavil svojo voljo. Nekateri člani podmladka so zasedli pomembne pozicije v stranki in s tem dvignili svojo moč. Možno je, da bo Mladi forum SD s trdnim delom in precejšnjim manevrskim prostorom, ki mu ga dopušča matična stranka, dosegel še večjo moč in se po tej moči lahko približal nekdanji moči ZSMS.

Tako, kot je ZSMS skupaj s svojimi frakcijami (NDG, interesna združenja, civilno družbene skupine) v 80. letih postal eden izmed ključnih akterjev v družbenih spremembah, lahko pričakujemo, da bo tudi Mladi forum SD in morda še kateri od podmladkov, odigral podobno vlogo.

Vendarle pa bi rad opozoril, da osebno menim, da moči, kot jo je imela nekdanj ZSMS, verjetno nikoli več ne bo imel noben samostojen podmladek. Vzrok tega je, po

mojem mnenju, današnja družba in politični pluralizem. Z razpadom starega komunističnega sistema je prišlo do nastanka novih strank, le te pa so sčasoma začele ustanavljati lastne podmladke. Tako se je nekdanja moč ZSMS porazdelila med takratne podmladke, le ti pa so imeli spet lastne cilje in lastne vrednote. Tako se je moč mladine porazgubila oziroma porazdelila med novoustanovljene podmladke strank. Posledično pa je na moči izgubila tudi mladina, saj ni bila več, tako kot nekoč, povezana v neko celoto.

Kljub večjemu številu podmladkov lahko trdimo, da so podmladki ohranili nekaj moči in da si vztrajno utrjujejo in izboljšujejo položaj v slovenskem političnem prostoru. Nedvomno pa predstavljajo podmladki nekakšno odskočno desko za vstop v politični svet.

.

8. VIRI, LITERATURA

- Balažic, Milan (2004): Slovenska demokratična revolucija 1986-1988, Liberalna akademija, Ljubljana
- Bibič, Adolf (1997): Civilna družba in politični pluralizem. Znanstvena knjižnica FDV, Ljubljana.
- Della Porta, Donatella (2003): Temelji politične znanosti. Založba Sophia, zavod za založniško dejavnost, Ljubljana.
- Haralambos, Michael; Holborn, Martin (1999): Sociologija – teme in pogledi. Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana.
- Fink Hafner, Danica (1992): Nova družbena gibanja – subjekti politične inovacije. Znanstvena knjižnica, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
- Fink Hafner, Danica (2001): Politične stranke. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
- Južnič, Stane (1989): Politična kultura. Založba obzorja, Maribor.
- Kolenc, Janez (1993): Politična kultura Slovencev. Založba Karantanija; Ljubljana.
- Krašovec, Alenka (2000): Moč v političnih strankah. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
- Lešnik, Rudi (1982): Prosti čas. Založba Obzorja, Maribor.
- Mihelj, Vlado (ur.) (2002): Mladina 2000. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad Republike Slovenije za mladino in založba Aristej, Ljubljana.

- Strojín, Tone (1982): Prosti čas. Delavska enotnost, Ljubljana
- Ule-Nastran, Mirjana (1988): Mladina in ideologija. Delavska enotnost Ljubljana.
- Ule-Nastran, Mirjana (ur.) (1996): Mladina v devetdesetih. Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana.
- Ule, Mirjana; Mihelják, Vlado (1995): Pri(e)hodnost mladine. Juventa, DZS, Ljubljana.

STROKOVNI ČLANKI

- Balažić, Milan (2002): Evropa zdaj!, Teorija in praksa, letnik 93, št. 4, str. 559-578

INTERNETNI VIRI:

- www.mld.lids.si/ (10.3.2005)
- <http://sdm-si.org/> (10.3.2005)
- www.mladiforum.org/ (15.3.2005)
- www.sds.si/ (15.3.2005)
- www.lids.si/ (15.3.2005)
- www.zlsd.si/ (14.3.2005)
- www.ljudmila.org/mss (21.3.2005)
- www.movit.si (21.3.2005)
- www.uradzamladino.gov.si (21.3.2005)

9. PRILOGE

PRILOGA A – INTERVJUJI S PODMLADKI STRANK

PODMLADEK SDM

Intervjuvana oseba: Predsednik lokalnega odbora SDM in strokovni sodelavec v poslanski skupini SDS Tomaž Lisac

VPRAŠALNIK ZA PODMLADKE STRANK -SDM:

1. Zakaj ste se vi včlanili v podmladek stranke (zanima me vaš motiv oziroma vaš interes)? motiv za spremembe
.
2. Kaj izmed naštetega je bil glavni razlog za včlanitev:
  - Želja po spremembah oziroma želja po doprinosu k spremembam xxx
  - Osebne koristi
  - Spoznavanje novih ljudi in isto mislečih xxx
  - Odskočna deska v politični svet
3. Kakšno je vaše sodelovanje oziroma, kako bi ocenili vaše sodelovanje z matično stranko? odlično
4. Kakšno je vaše sodelovanje s poslansko skupino matične stranke (ali vam je dana možnost sodelovanja v poslanski skupini – podajanje predlogov...)? dana možnost
5. Zanima me, preko katerih kanalov vplivanja lahko vaš podmladek oziroma vaše vodstvo, vpliva na sprejemanje zakonodaje, ki zadeva mladino oziroma vas

zanimajo (ali preko poslanske skupine, ali preko organov matične stranke, ali preko svetniških skupin...)? poslanska skupina (kot strokovni sodelavci) in preko organov stranke

6. Pri sprejemanju katerih zakonov oziroma vlaganju amandmajev in predlogov ste sodelovali (naštejte le nekaj)? zakon o vrtcih, zakon o visokem šolstvu, zakon o lokalni samoupravi, ...
7. Kako bi ocenili možnost prehoda iz podmladka v organe matične stranke (v izvršni odbor, v svet stranke...)? z dokazanim delom se da marsikaj doseči
8. Ali ima vaš podmladek svoje predstavnike tudi v organih stranke (izvršnem odboru, svetu stranke...) in kje? 1 v IO SDS, vsi člani IO SDM na nacionalni ravni pa so člani Sveta SDS

PODMLADEK MLD

Intervjuvana oseba: Maja Hostnik, generalna sekretarka MLD

VPRAŠALNIK ZA PODMLADKE STRANK - MLD:

1. Zakaj ste se vi včlanili v podmladek stranke (zanimajo me vaš motiv oziroma interes)?

V podmladek Mlade liberalne demokracije sem se včlanila zaradi želje po spoznavanju političnega procesa tudi s praktične strani. Zanimalo me je delovanje mladinske organizacije znotraj in navzven. Podmladek LDS pa mi je po njihovem

programu in mojih vrednotah najbližje. Razlog za včlanitev je bil tudi pridobivanje izkušenj in delo z mladimi ljudmi.

2. Kaj izmed naštetega je bil glavni razlog za včlanitev:

- Želja po spremembah oziroma želja po doprinosu k spremembam xxx
- Osebne koristi
- Spoznavanje novih ljudi in isto mislečih
- Odskočna deska v politični svet

Odgovor: želja po spremembah oziroma želja po doprinosu k spremembam.

.

3. Kakšno je vaše sodelovanje oziroma, kako bi ocenili vaše sodelovanje z matično stranko?

Najprej je potrebno poudariti, da mora biti odnos obojestranski. Trenutno naši odnosi s stranko LDS temeljijo na sodelovanju in vključevanju mladih v organe stranke LDS. Moram reči, da je komunikacija med stranko in nami zelo dobra.

4. Kakšno je vaše sodelovanje s poslansko skupino matične stranke (ali vam je dana možnost sodelovanja v poslanski skupini – podajanje predlogov...)?

S PK LDS zelo dobro sodelujemo. Predstavniki vodstva MLD smo se z njimi že tudi večkrat srečali in se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju. Kar zadeva predloge, so nam vrata ravno tako odprta. Kot sem že v prejšnjem vprašanju odgovorila, komunikacija med stranko in nami zelo dobro poteka, kar velja ravno tako za PK LDS. Tudi glede odprtih možnosti podajanja predlogov.

5. Zanima me, preko katerih kanalov vplivanja lahko vaš podmladek oziroma vaše vodstvo vpliva na sprejemanje zakonodaje, ki zadeva mladino oziroma vas zanima (ali preko poslanske skupine, ali preko organov matične stranke, ali preko svetniških skupin...)?

Ja, pri oblikovanju in vplivu na zakonodajo obstaja več možnosti. Dejstvo je, da so stranke tiste, ki oblikujejo in vplivajo na sprejem zakonodaje. Do sedaj smo se vedno poslužovali vpliva preko matične stranke, vendar, v kolikor bi ugotovili, da to ni dovolj, bi poiskovali tudi po drugi poti.

6. Pri sprejemanju katerih zakonov oziroma vlaganju amandmajev in predlogov ste sodelovali (naštejte le nekaj)?

maturitetnega izpita, Zakon o dohodnini, Predlog zakona o dela prostih dnevih in Sodelovali smo pri oblikovanju Zakona o opravljanju zaključnih izpitov in predlog Zakona o spremembi zakona o Mladinskih svetih.

7. Kako bi ocenili možnost prehoda iz podmladka v organe matične stranke (v izvršni odbor, v svet stranke...)?

Vsak ima možnost prehoda iz organov podmladka v organe stranke. Prehod je prost in ni onemogočen, vendar se mora vsak izkazati z delom.

8. Ali ima vaš podmladek svoje predstavnike tudi v organih stranke (izvršnem odboru, svetu stranke...) in kje?

Že po sami funkciji je predsednik podmladka član izvršnega odbora matične stranke LDS. Poleg tega imamo na seji sveta LDS štiri MLD delegate, katere potrdi izvršni odbor MLD. Na kongresu stranke pa imamo 7

delegatov, ki jih ravno tako potrdi IO MLD.

PODMLADEK MLADI FORUM SD

Intervjuvana oseba: Andrej Grilj, sekretar za socialo

VPRAŠALNIK ZA PODMLADKE STRANK – MLADI FORUM SD:

1. Zakaj ste se vi včlanili v podmladek stranke (zanima me vaš motiv oziroma vaš interes)? V obdobju dodiplomskega študija me je začelo zanimati udejstvovanje v politiki. Zato sem začel analizirati posamezne politične stranke (njihove dokumente, pisanje o njih v medijih, delovanje v državnih in lokalnih institucijah ipd.). Ko sem ugotovil, da mi je najbližje (tedanja) ZLSD, sem se soočil z odločitvijo, ali naj se včlanim v stranko ali ne. Po naključju sem skupaj s še dvema sošolcema pisal seminarske naloge, ki so bile vezane na politične podmladke; v Mladem forumu so nas povabili na predstavitev podmladka. Izvedel sem, da članstvo v podmladku ne predpostavlja članstva v stranki, kar je bila zame še dodatna vzpodbuda. Nato sem le še ugotavljal, v kateri lokalni klub naj se včlanim.

2. Kaj izmed naštetega je bil glavni razlog za včlanitev:
  - Želja po spremembah oziroma želja po doprinosu k spremembam xxx
  - ~~Osebne koristi~~
  - Spoznavanje novih ljudi in isto mislečih xxx
  - Odskočna deska v politični svet xxx

3. Kakšno je vaše sodelovanje oziroma kako bi ocenili vaše sodelovanje z matično stranko? Sodelovanja s stranko je zelo dobro. Situacija se je izboljšala zlasti po

aprilskem kongresu Socialnih demokratov, ko je glavni tajnik postal Uroš Jauševac (član Mladega foruma), podpredsednik pa Igor Lukšič (ki je tudi naklonjen mladim). Vendar pa je bil odnos s stranko dober že pred tem, saj je vodstvo Mladega foruma v svojem dvoletnem mandatu izoblikovalo dobre odnose z matično stranko (izogibali smo se neposrednim konfliktom).

4. Kakšno je vaše sodelovanje s poslansko skupino matične stranke (ali vam je dana možnost sodelovanja v poslanski skupini – podajanje predlogov...)? Moje osebno sodelovanje s poslansko skupino je bilo najtesnejše v procesu legalizacije Zakona o dohodnini marca 2004, ko sem pripravil stališče Mladega foruma in ga posredoval poslanski skupini. Stališče je zajemalo tudi predloge amandmajev in navkljub temu, da nisem osebno lobiral na poslance Socialnih demokratov, so (tako mi je bilo vsaj rečeno) v pripravi svojih amandmajev upoštevali nekatere predloge. Sicer pa je imelo celotno Predsedstvo Mladega foruma večkratna srečanja s poslansko skupino, kjer smo se dogovarjali o aktualnih zadevah.

5. Zanima me, preko katerih kanalov vplivanja lahko vaš podmladek oziroma vaše vodstvo vpliva na sprejemanje zakonodaje, ki zadeva mladino oziroma vas zanima (ali preko poslanske skupine, ali preko organov matične stranke, ali preko svetniških skupin...)? Načeloma lahko Mladi forum na sprejemanje zakonodaje vpliva prek vseh naštetih kanalov. Seveda pa je vprašanje, ali bo, zaradi načel zakonodajnega procesa, predlog uspel ali ne. Težava na nacionalnem nivoju je tudi nam nenaklonjena parlamentarna večina. Podobno je tudi na lokalnem nivoju, kjer je možnost vplivanja odvisna od konstelacije moči v občinskih/mestnih svetih.

6. Pri sprejemanju katerih zakonov oziroma vlaganju amandmajev in predlogov ste sodelovali (naštejte le nekaj)? Zakona, v katerih smo sodelovali (in ki se jih trenutno spomnim) sta Zakon o dohodnini in Zakon o istospolni partnerski skupnosti. Sodelovali pa smo tudi pri nekaterih ostalih.
7. Kako bi ocenili možnost prehoda iz podmladka v organe matične stranke (v izvršni odbor, v svet stranke...)? Možnost prehoda iz podmladka v organe stranke je precejšen, kar se je jasno pokazalo na letošnjem Kongresu Socialnih demokratov, ko je bilo izvoljenih precej bivših članov Mladega foruma. Podobno je tudi na lokalnem nivoju, kjer starejše kadre postopno zamenjujejo mlajši. Na obeh nivojih pa je seveda potrebno upoštevati, da je večina omenjenih funkcij voljena.
8. Ali ima vaš podmladek svoje predstavnike tudi v organih stranke (izvršnem odboru, svetu stranke...) in kje? Na nacionalnem nivoju ima Mladi forum dva predstavnika v Predsedstvu SD (predsednik Mladega foruma + oseba, katero izvolijo člani Mladega foruma), poleg njiju pa imamo tudi člana Konference Socialnih demokratov (katerega tudi izvoli Mladi forum). Na lokalnem nivoju (v Trbovljah) podobno obstaja pravilo, da je predsednik lokalnega kluba Mladega foruma član Predsedstva območne organizacije.

PRILOGA B - INTERVJUJI S STRANKAMI

VPRAŠALNIK ZA STRANKE:

Politična stranka: Slovenska demokratska stranka - SDS

Kontaktna oseba: strokovni sodelavec v poslanski skupini Dejan Podgoršek

1. Zanima me, zakaj je vaša stranka ustanovila podmladek oziroma, zakaj je podpirala ustanovitev (zanima me motiv in interes)?

Eden glavnih motivov podpore pri ustanavljanju podmladka stranke je nedvomno bil, da je treba mlade v stranki povezati skupaj v neko skupno enoto. Predvsem je bil cilj ustanovitve podmladka mladim približati naš političen svet in izobraževanje mladine. Mladi so zelo pomembni, saj generirajo veliko novih idej in dejansko poznajo problematiko, ki zadeva današnjo mladino. Podmladki so zelo pomembni pri mladinski politiki, saj dejansko poznajo probleme in lažje generirajo predloge in rešitve. S tem namenom je bil tudi ustanovljen naš podmladek.

2. Kako bi ocenili vaše sodelovanje s podmladkom stranke?

- Zelo dobro
- Dobro
- Zadovoljivo
- Slabo

3. Ali vaš podmladek podpira isto politiko kot vaša stranka?

DA, POPOLNOMA ISTO

DA, V VELIKI VEČINI

NE PODPIRAJO ISTE POLITIKE

4. Ali in kako podmladki sodelujejo s poslanskimi oziroma svetniškimi skupinami?

Naš podmladek zelo dobro sodeluje z našo poslansko skupino. Sodelovanje je preko rednih kontaktov in tudi preko dejstva, da so člani našega podmladka postali strokovni sodelavci v naši poslanski skupini.

5. Kako vi v stranki gledate na lasten podmladek:

- kot na »valilnico« bodočih kandidatov za funkcije v stranki X
- kot na lastno interesno skupino

V naši stranki gledamo na naš podmladek tudi kot na velik potencial, ki ga je treba izkoristiti in ga dodatno izobraževati.

6. Kako bi ocenili možnosti prehoda članov podmladka na funkcije v organih stranke?

- Zelo dobro DA
- Dobro
- Zadovoljivo

7. Preko katerih kanalov lahko podmladki po vašem mnenju največ vplivajo na sprejemanje zakonodaje, ki jih interesira?

Največ lahko vplivajo preko naše poslanske skupine (preko kontaktov) in preko strokovnih sodelavcev. Velikokrat pa lahko vplivajo na sprejemanje določene

zakonodaje tudi preko organov stranke (preko sveta in izvršnega odbora stranke).

Člani podmladka so zastopani tako v svetu kot tudi v izvršnem odboru stranke in preko teh kontaktov tudi lahko največ naredijo.

8. Kako bi vi ocenili vlogo in moč vašega podmladka (ali menite da ima podmladek dejansko kaj vpliva na sprejemanje in vlaganje amandmajev, sprejemanje politik, zakonov...)?

Seveda ima naš podmladek določen vpliv na sprejemanje zakonodaje. V kolikšni meri pa so njihovi predlogi sprejeti, pa je povsem odvisno od pripravljenosti in izdelanosti teh predlogov. Poudariti moram, da se predlogi, ki so tehnično dovršeni, dejansko tudi implementirajo.

To pa je, tako osebno menim, tudi dodatna vloga podmladka stranke – da izobražuje in pripravlja mlade na kasnejše delovanje v političnem prostoru in v organih stranke.

9. Ali se strinjate z naslednjimi trditvami:

- Mladina je preveč apatična in preveč ozko usmerjena DA
- Podmladek ima vlogo izobraževanja mladine za kasnejše potencialne liderje DA
- Podmladki zelo dobro sodelujejo s poslanskimi skupinami DA
- Podmladki zelo dobro sodelujejo s svetniškimi skupinami DA
- Velikokrat podmladek predlaga rešitev stranki, ki se nato dejansko uveljavi DA
- Stranka preko svojega podmladka poskuša vplivati na mladino
- Vsaka parlamentarna stranka bi morali imeti lasten podmladek

10. Ali me želite še na kaj opozoriti oziroma poudariti? Menim, da smo povedali bistveno.

VPRAŠALNIK ZA STRANKE:

Politična stranka: Social demokrati SD

Kontaktna oseba: generalni sekretar stranke g. Uroš Jauševc

1. Zanima me, zakaj je vaša stranka ustanovila podmladek oziroma, zakaj je podpirala ustanovitev (zanima me motiv in interes)?

Na to vprašanje težje podam zadovoljiv odgovor, saj me v stranki takrat še ni bilo. Podmladek naše stranke je leta 1990 ustanovil sedanji predsednik SD g. Borut Pahor. V kolikor pa poznam razmere v stranki in strankarsko zgodovino, pa menim, da je bil eden glavnih motivov ustanovitve podmladka povezovanje mladih članov v stranki v neko organizirano enoto (sprva je podmladek deloval kot nekakšno emancipatorno gibanje) in želja ustanoviteljev našega podmladka je bila izobraževanje mladine.

2. Kako bi ocenili vaše sodelovanje s podmladkom stranke?

- Zelo dobro X (odlično sodelujemo)
- Dobro
- Zadovoljivo
- Slabo

3. Ali vaš podmladek podpira isto politiko kot vaša stranka?

DA, POPOLNOMA ISTO

DA, V VELIKI VEČINI X

NE PODPIRAJO ISTE POLITIKE

4. Ali in kako podmladki sodelujejo s poslanskimi oziroma svetniškimi skupinami?

Jaz osebno menim, da podmladek naše stranke zelo dobro sodeluje z našo poslansko skupino, vendar pa moram dodati, da pa je sodelovanje s svetniškimi skupinami malo slabše. Vendar, če gledamo na splošno, lahko trdim, da je tudi sodelovanje podmladka s svetniškimi skupinami dobro, predvsem pa je njihovo sodelovanje odvisno od vsakega lokalnega odbora.

5. Kako vi v stranki gledate na lasten podmladek:

- kot na »valilnico« bodočih kandidatov za funkcije v stranki X
- kot na lastno interesno skupino X

6. Kako bi ocenili možnosti prehoda članov podmladka na funkcije v organih stranke?

- Zelo dobro (predvsem po zadnjem kongresu stranke) X
- Dobro
- Zadovoljivo

7. Preko katerih kanalov lahko podmladki po vašem mnenju največ vplivajo na sprejemanje zakonodaje, ki jih interesira?

Največ lahko vplivajo na sprejemanje zakonodaje preko poslanske skupine SD. V prejšnji vladi pa so člani našega podmladka lahko vplivali na zakonodajo tudi preko naših ministrov. Moram pa poudariti, da se najlažje vpliva preko poslanske skupine.

8. Kako bi vi ocenili vlogo in moč vašega podmladka (ali menite, da ima podmladek dejansko kaj vpliva na sprejemanje in vlaganje amandmajev, sprejemanje politik, zakonov...)?

Osebno menim, da ima naš podmladek pomembno vlogo na našem političnem prostoru in da je v primerjavi z drugimi podmladki izredno močan, tako po številu članov kot tudi po vplivnosti in aktivnosti. Poudarjam, da je Mladi forum velikokrat produktivno sodeloval pri predlogih nekaterih zakonov in predvsem je dajal zelo dobro izdelane in pripravljene amandmaje, ki so velikokrat bili tudi dejansko nato upoštevani v sprejetem zakonu.

9. Ali se strinjate z naslednjimi trditvami:

- Mladina je preveč apatična in preveč ozko usmerjena DA
- Podmladek ima vlogo izobraževanja mladine za kasnejše potencialne liderje DA
- Podmladki zelo dobro sodelujejo s poslanskimi skupinami DA
- Podmladki zelo dobro sodelujejo s svetniškimi skupinami DA, PRECEJ
- Velikokrat podmladek predlaga rešitev stranki, ki se nato dejansko uveljavi DA, VENDAR JE ODVISNO OD KAKOVOSTI PREDLOGA
- Stranka preko svojega podmladka poskuša vplivati na mladino ABSOLUTNO DA
- Vsaka parlamentarna stranka bi morali imeti lasten podmladek ABSOLUTNO DA

10. Ali me želite še na kaj opozoriti oziroma poudariti? /

VPRAŠALNIK ZA STRANKE:

Politična stranka: Liberalna demokracija Slovenije LDS

Kontaktna oseba: generalni sekretar stranke g. Roman Jakič

1. Zanima me, zakaj je vaša stranka ustanovila podmladek oziroma, zakaj je podpirala ustanovitev (zanima me motiv in interes)?

Sam sem bil v začetkih ustanavljanja podmladka, vendar bi težko natančno povedal, zakaj smo ga naredili. Čutili smo neko potrebo po organiziranosti mladih v stranki v neko celoto, hoteli smo neko skupino, kjer bi se istomisleči mladi družili in skupaj skušali reševati probleme, ki so pestile takratno mladino.

2. Kako bi ocenili vaše sodelovanje s podmladkom stranke?

- Zelo dobro X
- Dobro
- Zadovoljivo
- Slabo

3. Ali vaš podmladek podpira isto politiko kot vaša stranka?

DA, POPOLNOMA ISTO

DA, V VELIKI VEČINI X

NE PODPIRAJO ISTE POLITIKE

4. Ali in kako podmladki sodelujejo s poslanskimi oziroma svetniškimi skupinami?

Osebno menim, da podmladek zelo dobro sodeluje s poslansko skupino. Sodelovanje podmladkov s svetniškimi skupinami pa je zelo različno. Nekateri lokalni podmladki dobro sodelujejo s lokalnimi predstavniki strank, spet drugi malo slabše. Vendar gledano v celoti je sodelovanje dobro.

5. Kako vi v stranki gledate na lasten podmladek:

- kot na »valilnico« bodočih kandidatov za funkcije v stranki X
- kot na lastno interesno skupino X

6. Kako bi ocenili možnosti prehoda članov podmladka na funkcije v organih stranke?

- Zelo dobro X
- Dobro
- Zadovoljivo

7. Preko katerih kanalov lahko podmladki po vašem mnenju največ vplivajo na sprejemanje zakonodaje, ki jih interesira?

Največ lahko vplivajo na sprejemanje zakonodaje preko poslanske skupine LDS in preko organov strank.

8. Kako bi vi ocenili vlogo in moč vašega podmladka (ali menite, da ima podmladek dejansko kaj vpliva na sprejemanje in vlaganje amandmajev, sprejemanje politik, zakonov...)?

Menim, da je naš podmladek eden izmed najmočnejši slovenskih podmladkov.

Močan je tako v mladinski politiki kot tudi v naši sferi. Poudarjam, da je vse več strokovnjakov in učenih ljudi med člani podmladka in če bodo še naprej pridno delali, bodo kmalu postali eni izmed najpomembnejših akterjev.

9. Ali se strinjate z naslednjimi trditvami:

- Mladina je preveč apatična in preveč ozko usmerjena DA
- Podmladek ima vlogo izobraževanja mladine za kasnejše potencialne liderje DA
- Podmladki zelo dobro sodelujejo s poslanskimi skupinami DA
- Podmladki zelo dobro sodelujejo s svetniškimi skupinami DA, PRECEJ
- Velikokrat podmladek predlaga rešitev stranki, ki se nato dejansko uveljavi DA, VENDAR JE ODVISNO OD KAKOVOSTI PREDLOGA
- Stranka preko svojega podmladka poskuša vplivati na mladino ABSOLUTNO DA
- Vsaka parlamentarna stranka bi morala imeti lasten podmladek ABSOLUTNO DA

10. Ali me želite še na kaj opozoriti oziroma poudariti? /